

GEBZE

GEBZE
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

BİLİM ve SANAYİ TARİHİ

Hazırlayan: İsmail KAHRAMAN
belgeselyayincilik@gmail.com
www.belgeselyayincilik.com

GEBZE

SANAYİ TARİHİ

KOCAELİ -2017

GEBZE SANAYİ TARİHİ

Derleyip Yayına Hazırlayan :
İsmail KAHRAMAN
Gazeteci ve Devri Alem Belgesel TV Prog. Yapımcısı

Grafik Tasarım:
Şengül GECAL

Kamera ve Görüntü Yönetmeni
Sercan ATALAY
A. Emirhan KAHRAMAN

Organizasyon ve Yayın Koordinasyonu
Emre KAHRAMAN

ISBN:
978-605-64513-5-5

T.C. Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No:19551

Baskı Cilt:
Belgesel Yayıncılık Tesisleri
S. Orhan Mah. 1113 Sk. No:13 Kat:2 Gebze/ KOCAELİ
Tel-Faks: 0 262 646 03 03
[www. www.belgeselyayincilik.com](http://www.belgeselyayincilik.com)
E-Posta:belgeselyayincilik@gmail.com

Yasal Uyarı :

Bu Kitap ve Belgesel Kültür Bakanlığı 19551 numaralı Yayıncı sertifikası ve 1181 numaralı Belgesel Eser Yapım yetki Belgesi ile Belgesel Yayıncılık tarafından hazırlanmıştır. Bu kitap, Belgesel ve araştırma yazısının basım ve yayın hakkı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun ve telif hakları yasasının ilgili maddeleri gereğince, Kültür Bakanlığı'nın 19551 numaralı yayıncı belgesi ile 1181 sayılı Eser Yapım Belgesine sahip, Belgesel Yayıncılık'a aittir. Belgesel Yayıncılık'tan yazılı izin almadan hiçbir surette kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, yazılı olarak veya internette yayımlanamaz. Elektronik ve DVD ortamında çoğaltılamaz.

Dr. Faruk ÖZLÜ
Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Milletler de insanlar gibi hafızalarıyla yaşarlar. Hafızalarını tazeledikçe yarınlara emin adımlarla yürürler. Tarihini bilmeyen, tarihine gerekli önemi vermeyen milletler, günümüz meselelerine çözüm bulamadıkları gibi, geleceklerini de iyi tanzim edemezler. Tarih, insanlara ve milletlere “devamlılık”, “süreklilik” düşüncesini aşılar.

Millî meselelerimizi, ülkemize yönelen tehditleri bilmemiz, ancak Türk tarihini iyi öğrenmemize bağlıdır. İyi bir tarih eğitimi almış, kendi milletinin tarihteki başarılarını öğrenmiş genç nesiller, milletlerine güven duyarlar ve başka milletlere hayranlık beslemezler. Fedakârlık ve milli dayanışma duyguları gelişir.

Tarihimizdeki gurur duyduğumuz başarılarımız da üzüldüğümüz başarısızlıklarımız da bizi millet yapan değerlerdir. Başarısızlıklarımızla yüzleşip sebep-sonuç ilişkilerini sağlıklı bir şekilde tahlil edersek istikbâle emin adımlarla yürürüz. Tarihteki Türk devletlerinin hangi tesirlerle nasıl çöktiklerini bilen Türk çocukları, bugün ve yarın aynı şekilde dışarıdan gelebilecek tehditlere karşı koyabilir ve bunlara karşı devletlerini koruyabilirler.

Türk milleti, çok köklü bir tarihin sahibidir. Milletimiz tarihte büyük bir medeniyet kurmuş; bütün insanlığı etkileyen bilim, düşünce adamları ve liderler yetiştirmiştir. İslâm medeniyetine dâhil olduktan sonra, bu medeniyetin değerlerini tüketmemiş; yeni açılımlar sağlayarak inşâ ve inkişâfında etkin rol oynamıştır. Bu yeni medeniyete yeni bir yön ve hız kazandırmıştır.

17. asra kadar bilim ve teknoloji üretimine önem veren Osmanlı Devleti sonraki asırlarda Rönesans Avrupası’nın gerisinde kalmış ve buharlı makinenin icadıyla başlayan sanayi devrimini yakalayamamıştır. Neticede altı asırlık cihan devleti yıkılmıştır. Bu tarihî gerçeğe sağlıklı bir şekilde yüzleşmek, en mühim itici güçlerimizden biridir.

Medeniyet demek, târîh demektir. Tarih ve medeniyet, birbirleriyle ilişkili olarak farklı boyutlarıyla ele alınmalı ve incelenmelidir. Geçtiğimiz asırda, ülkemizde ve uluslararası camiada medeniyet konusunu eksen alan pek çok bilimsel toplantı yapılmış; yeni tartışma konuları açılmıştır. Bu durum, medeniyet meselesini, tarihsel bağlamı göz ardı etmeden araştırma konusu yapmanın gereğini göstermiştir.

Bugün sahip olduğumuz bütün kültür ve medeniyet unsurları, atalarımızın bize bıraktıkları miraslardır. Bu mirasın zenginleştirilerek, işlenerek yarınki nesillere aktarılması da bugünkü nesillerin görevidir.

Medeniyet tarihimiz hakkındaki araştırmalar, hem sanayicilerimiz hem de bilim ve teknoloji üreten insanımız için son derece mühimdir. Şehirlerimizin medeniyet târihi, siyasi ve kültür tarihi kadar, hatta belki daha fazla önemlidir.

Kocaeli bölgesi, stratejik konumuna binaen tarih boyunca ticaret ve sanayinin mühim merkezlerinden birisi olmuştur. Sanayi târihimiz Kocaeli'nde, eski adıyla İzmit'te başlamıştır. İlk özel sanayi müessesesi Hereke Fabrika-i Hümayunu burada kurulmuştur. 19 asır boyunca devam eden ve maalesef siyasî çalkantılar yüzünden 20. asrın başında heba olan sanayileşme ve fabrikalaşma sürecimizin en mühim kilometre taşlarından birisi İzmit Sancağı, Cumhuriyet devrinde de sanayi yatırımları için en uygun yerlerden birisi olmuştur.

Gebze, Osmanlı belgelerindeki adıyla Gekboza, 16. asırda sadece ticarete değil, Çoban Mustafa Paşa Külliyesi ile bilime de katkı sağlamıştır. Bugün Türkiye'nin en gözde sanayi bölgelerinden birisi olan Gebze, bilim, teknoloji ve sanayi konusundaki tarihi misyonunu artan bir kararlılıkla sürdürmektedir. Teknik üniversitesi, TÜBİTAK'ı BİLGEM'i, TSE'si, 20'nin üzerinde araştırma merkezi ve 13 organize sanayi bölgesiyle bilim ve sanayi merkezi olmanın haklı gururunu yaşamaktadır.

Bilim, Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı olarak Türkiye'nin bilim, teknoloji ve sanayi tarihiyle ilgili geniş çaplı bir araştırma ve envanter çalışması başlatmış bulunuyoruz. Bu bakımdan konu hakkındaki bölgesel çalışmaları çok önemsiyor ve takdir ediyoruz.

Bilim, teknoloji ve sanayi tarihi hakkında yapılan araştırmalar, 4. Sanayi Devrimi'ni yaşadığımız bu günlerde medeniyet yolculuğumuzu kavramak ve sağlıklı bir şekilde sürdürmek bakımından çok kıymetlidir. Medeniyet tarihi araştırmaları, siyasî olayların kısır çemberinde hapsolan geleneksel tarihin ufuklarını genişletir.

Ülkemizin; tarih ve medeniyet ilişkileri, medeniyetlerin özellikleri ve tarihsel bağlamları, birbirleriyle karşılaşmaları ve karşılaştırılmaları, medeniyetlerin insanlık mirasına katkıları konularında iyi yetişmiş, bilimsel düşünme ve araştırma yapmayı öğrenmiş, analitik ve eleştirel düşünme yeteneği gelişmiş insanlara çok ihtiyacı vardır.

Başta İsmail Kahraman olmak üzere, Gebze Sanayi Tarihi kitabında emeği geçen herkesi tebrik ediyor; bilim, teknoloji ve sanayi tarihimize katkılarının devam etmesini temenni ediyorum.

Dr. Faruk ÖZLÜ

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı

T.C. BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞINA

Gelişmiş ülkelerde, dünya ekonomik dengelerinin değişmesi ve sanayi ağırlıklı üretimin azalmasıyla, üretimi arttırmak ve sanayi sektörünü canlandırmak amacıyla Ar-Ge'ye ayrılan kaynaklar artırılmış ve araştırma sonuçlarını sanayiye aktarma mekanizmaları oluşturulmuştur. Bu kapsamda, dünya üzerindeki gelişmiş ekonomiler, temellerini sağlam bir sanayi sistemine dayandırmış ve bu sayede ekonomilerini kaldırmışlardır. Bu ülkeler, gelişmiş sanayileri sayesinde teknolojinin de gelişmesine birçok faydalar sağlamıştır. Teknolojik gelişmenin temelinde ise bilim ve teknoloji alanında yapılan buluşların ve sağlanan gelişmelerin sanayileşmesi yatmaktadır.

Ülkemizin en önemli sanayi kenti olan Kocaeli, Türkiye imalat sanayinin %13'üne sahip olması, yaklaşık 230 yabancı sermayeli olmak üzere 2747 sanayi yatırımı, 12 adet organize sanayi bölgesi, 2 adet serbest bölge ve biri yapım aşamasında 4 teknopark oluşumu, 19 ar-ge merkezi, 25 milyar dolar boyutunda bir pazar hacmi, İstanbul Sanayi Odası tarafından düzenlenen 2014 yılı büyük kuruluşlar listesinde ilk 500 listesinden 89 işletme, ikinci 500 listesinden 46 işletme, 1,5 milyarlık bir nüfusa ulaşılabilen bir alanın merkezinde yer alması, erişilebilir pazar büyüklüğü, bu pazara yakınlığı ve güçlü ve entegre ulaşım altyapısı ile Türk sanayisine liderlik etmektedir. Gebze ilçesi ise Ülkemizin sanayi gelişimine öncülük eden Kocaeli sanayinin kalbi niteliği taşımaktadır.

Bu gerçekler ışığında, sanayimizin tanıtımı ve gelişimi ile ilgili üretilecek her türlü projede Gebze ilçemizin tüm paydaşları ile sorumluluk alması çok doğal bir süreçtir. Bu vesileyle, Ülkemizin sanayi gelişiminin tarihi sürecini anlatmak, mekanik ve endüstriyel obje ve ürünleri sergilemek, envanterini çıkarmak, farkındalık oluşturmak ve kültür haline getirmek amacıyla ve Ülkemizde hızla yok olmaya yüz tutmuş sanayi mirasına sahip çıkmanın hepimizin sorumluluğu olduğu bilinciyle Gebze Ticaret Odası işbirliğiyle bölgemizde "Sanayi Müzesi" projesini hayata geçirmeyi planlamaktayız.

Sanayi mirasımıza sahip çıkmak, sanayicilerimizde farkındalık oluşturmak ve sanayinin önemini bir kültür haline getirmek amacıyla takdirlerinize sunduğumuz "Sanayi Müzesi" projesi için Bakanlığımızın oluru ve vereceği destek büyük önem taşımaktadır. Projemize vereceğiniz destek için şimdiden teşekkürlerimizi sunar, çalışmalarınızda başarılar ve kolaylıklar dilerim.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Haluk GÖRGÜN
Rektör

T.C.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

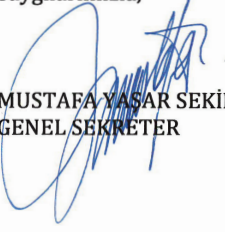
ANKARA

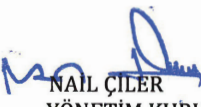
Son yıllarda sınai alanda kaydettiği ivmeyle sanayileşen ülkeler arasında yerini belirginleştiren ülkemiz, çağın teknolojik gelişmelerine de azami ölçüde uyum sağlamakta, son teknoloji ürünler üretim hayatımıza katılmaktadır. İmalat sanayine sağladığı %13'lük katkıyla adından söz ettiren bölgemiz ve bu katkıda büyük pay sahibi olan Gebze, ülkemizin sanayi tarihine ışık tutacak, ticaret geçmişine tanıklık eder nitelikteki kuruluşlara ev sahipliği yapmış, Cumhuriyet döneminde ise bölgemiz sanayileşme hareketinin marka değeri kazandığı bir yer olması yanında Organize Sanayi Bölgeleri tarihinde de önemli bir yer edinmiştir.

Ülkemizin tarihi boyunca sanayinin gelişim sürecini anlatmak, teknolojik ve kültürel varlıkları bu günlere ve geleceğe taşımak, Türkiye sanayi tarihinin yazılmasında bölgemizde hizmet vermiş ve vermekte olan birçok kurumun Türkiye'nin üretim kültürünün oluşmasına yaptığı katkıları görünür kılmak amacıyla ülkemizin sanayisine yön vermiş kurumlara ve kişilere ait eserler, endüstri ve mühendislikle ilgili objeler, makinalar, alet ve gereçlerin biraraya getirilerek sergileneceği Sanayi Müzesi'nin Gebze Teknik Üniversitesi işbirliğiyle bölgemizde kurulmasına yönelik uygunluğun sizlerin kıymetli destekleriyle tespitine ihtiyaç duymaktayız.

Sanayi mirasımıza sahip çıkmak, sanayi tesislerinin birer kültürel miras haline dönüştürmek üzere gerçekleştirdiğimiz Sanayi Müzesinin hayata geçirilmesi adına gerekli yardım ve desteklerin sağlanması hususunu emir ve müsadelerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

MUSTAFA YAŞAR SEKİN
GENEL SEKRETER

NAIL ÇİLER
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

AVRASYA GAZETE RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILAR DERNEĞİ

(Eurasian Association of Newspapers Radio Broadcasters)

AVRASYA GAZETE RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI DERNEĞİ'NİN TÜZÜĞÜ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI TARAFINDAN SAYI:B. 5.1 EGM. 4. 06.00.12.02.D.4-06.47.111
3960 SAYI 15 MAYIS 1995 TARİHLİ YAZISIYLA TÜRKİYE'NİN TÜM İLLERİNDE ŞUBE AÇILARAK ÇALIŞMA YAPILMASINA YETKİ VERİLMİŞTİR.

9 Eylül 2017

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA/ ANKARA

Konu: 2023 Türkiye Vizyonu çerçevesinde Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TOBB işbirliği ile “Türkiye Bilim , Sanayi ve Teknoloji Tarihi Belgesel TV Programı “ çekimi Hk.

İçişleri Bakanlığının 15 Mayıs 1995 tarihli olurları ile kurulan ve Türkiye genelinde faaliyet yapmaya yetki verilen Avrasya Gazete Radyo ve Televizyon Yayıncıları Birliği (AGRT) Derneği basın yayın ve medya alanındaki kültür hizmetlerine devam ediyor. Avrasya Gazete Radyo ve Televizyon Yayıncıları Derneği'nin de desteklediği İKTAV belgesel yayıncılık 1992 yılından beri araştırmalar yaparak Devr-i Alem adı ile hazırlanan belgesel TV programlarımız telif ve yayın ücreti almadan başta TGRT belgesel TV olmak üzere çok sayıda ulusal, bölgesel ve yerel TV kanallarında yayınlanmakta kültür, tarih, turizm ve çevre bilincinin oluşmasına katkıda bulunmaktayız.

İlim Kültür ve Tarih Araştırmaları Merkezi İKTAV, Belgesel Yayıncılık ve Devr-i Alem belgesel TV programı olarak Avrasya Yayıncılar Birliği derneği ile işbirliği yaparak sosyal sorumluluk projeleri kapsamında resmi ve özel kurumlar, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ile ortaklaşa kültürel çalışmalar ve TV programları hazırlamakta, Başbakanlık Osmanlı arşivlerinde araştırmalar yaparak kültür ve tarihimize hizmet etmekteyiz.

İlim Kültür, Tarih ve Teknoloji Araştırmaları Merkezi (İKTAV) Belgesel yayıncılık arşivlerinden de yararlanarak www.belgeselyayincilik.com, www.seyyahyapim.com ve Devr-i Alem belgesel TV programı ile işbirliği yaparak sosyal sorumluluk projeleri kapsamında resmi ve özel kurumlar, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ile ortaklaşa kültürel çalışmalar ve Belgesel TV programları hazırlamakta, kamu ve özel arşivlerde araştırmalar yaparak kültür ve medeniyet tarihimizin tanınması için çalışmalar yapmaktayız. Halen İçişleri Bakanlığı Dernekler Daire Başkanlığı PRODES programı çerçevesinde Sakarya Meydan Muharebesi'nin önemi ve şehitliklerin Gençlere Tanıtılması ile ilgili projemiz devam etmektedir. (Belgeler Ekte)

1982 yılından beri basın – yayın ve medya alanında kültür hizmeti veren kuruluşumuz “ TÜRKİYE'NİN BİLİM SANAYİ VE TEKNOLOJİ TARİHİNDEKİ “ yeri ve önemi ile ilgili arşiv ve tarih araştırmaları yaparak çalıştaylar düzenlemek gençlere bilim ve teknoloji bilinci vermeyi amaçlayan belgesel tv programları çekmeyi planlamaktayız. Bu konuda AVRASYA GAZETECİLER DERNEĞİ olarak Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanımız sn. Faruk Özlü bey ile görüşerek AGRT olarak “ Türkiye Bilim , Sanayi ve Teknoloji Tarihimiz,’ Bilim ve Teknoloji'nin gençlere Sevdirilip Tanıtılması ,Türk İslam Tarihinde Bilim ve Teknoloji'nin Gelişimi, İslam Medeniyetinde Bilim Öncüleri adı ile Belgesel tv programları hazırlayarak Türkiye genelindeki yerel, bölgesel ve ulusal yayın yapan tv kanallarında yayınlanmasını sağlamak istiyoruz. Belgesel çekimlerini Bilim sanayi ve teknoloji bakanımız sn. Faruk Özlü ve TOBB başkanımız Sn. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun himayelerinde de gerçekleştirmeyi arz eder başarı dileklerimizle saygılar sunarız.

İsmail KAHRAMAN (AGRT Genel Başkanı)

(Araştırmacı - Gazeteci ve Devr-i Alem Belgesel TV Program Yapımcısı)

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI ÖZLÜ : **"GEBZE'NİN SANAYİ TARİHİMİZDE ÖNEMLİ YERİ VAR"**

Gebze Organize Sanayi Bölgesi (GOSB) Toplantı Salonu'nda Gebze bölgesindeki OSB başkanları, sanayiciler ve Oda başkanlarının katıldığı toplantıda konuşan Bakan Özlü, Kocaeli bölgesinin Türkiye için çok önemli bir yeri bulunduğunu özellikle imalat sanayisinin nabzının burada attığını vurgulayarak, ekonominin lokomotifini sanayi, sanayinin lokomotifinin de Kocaeli Gebze bölgesi olduğunu kaydetti.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü başta Gebze Ticaret Odası Yönetim kurulu olmak üzere Gebze bölgesindeki Meslek odaları başkanları ile Gebze'de yaptığı toplantıda önemli açıklamalarda bulundu.

15 TEMMUZ'UN EKONOMİYE ZARARI

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü, Türkiye'nin büyümesi ve kalkınması, hedeflerine ulaşması için sanayinin hem nicelik hem de nitelik olarak büyümesiyle gelişmesinin büyük önem taşıdığını dile getirerek, şöyle konuştu:

"2016'nın son çeyreğine ve yılın tamamına ilişkin büyüme verileri açıklandı. Türkiye 2016

yılında son çeyrekte yüzde 3,5 oranında büyüdü, yine 2016'nın tamamında ise yüzde 2,9 oranında bir büyümeye kaydetti. Bizim revize edilmiş orta vadeli mali plana göre bu rakam 3,2'ydi, 2,9 olarak gerçekleşti. Biliyorsunuz Türkiye 2016 talihsiz olaylar yaşadı. Türkiye, darbe girişimiyle karşı karşıya kaldı. Özellikle Türkiye'deki siyasi ortamın meydana getirdiği belirsizlik sanayicilerimizin önünü görememesine sebep oldu ve bu sebeple de geçen sene beklentinin biraz altında büyümüş olmamıza rağmen bunu büyük bir başarı olarak ifade etmek gerekmektedir. Çünkü Türkiye'nin maruz kaldığı hadiselerle dünyanın herhangi bir ülkesi maruz kalsa inanılmaz büyük büyüme, eksi 2,9 küçüldü."

Türkiye ekonomisinin başarısı

Geçen sene son çeyrekte yüzde 3,5'le büyüme kaydettiklerini vurgulayan Özlü, "Bu büyüme rakamları Türkiye için yeterli rakamlar değil ancak geçtiğimiz yıl yaşanan hadiseleri hatırlarsak Türkiye ekonomisinin aslında muazzam bir başarıya imza attığını söyleyebiliriz." dedi.

Özlü, 2016 yılındaki büyüme rakamlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulundu:

"Birinci çeyrekte büyüme yüzde 4,5, ikinci de 4,5 üçüncü de eksi 1,8 yani 15 Temmuz'un Türkiye'ye yaşattığı ekonomik felaket ve yine son çeyrekte toparlıyoruz yüzde 3,5. 15 Temmuz olmasaydı, geçen sene Türkiye'nin büyümesi yaklaşık yüzde 4,5 olacaktı. Bunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla 15 Temmuz'un ekonomimize verdiği zararın bilançosu aslında bu büyüme oranlarında görülüyor. 2017 yılında orta vadeli planda ve ekonomik programda ön gördüğümüz şekilde bir büyüme yakalayacağız."

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü, "Ekonomik güven endeksi, mart ayında bir önceki aya göre tam yüzde 5 oranında arttı. Bu da ekonomiye ve ülkenin geleceğine duyulan güvenin açık bir yansımasıdır.

Gebze Teknoloji Üssü oluyor

Üretim üssü olan Kocaeli'nin dünya çapında bir teknoloji üssüne de dönüşmesinin hayalini kurdıklarını anlatan Özlü, "Bir genç arkadaşımızın Bilişim Vadisi'nde kuracağı bir firmanın küresel bir markaya dönüşmesinin hayalini kuruyoruz. Türkiye'nin yüksek

gelir grubundaki ülkelerden biri olmasının hayalini kuruyoruz. Türkiye'nin küresel çapta ekonomik ve siyasi bir güce dönüşmesinin hayalini kuruyoruz. Bir şeyin hayalini kurabiliyorsanız, onu gerçekleştirebilirsiniz demektir. İnşallah bu hayallerimizi gerçekleştireceğiz, hedeflerimize birer birer ulaşacağız." diye konuştu.

Yasama Yürütme ve Yargının Önemi

Ülkenin istikrarını teminat altına alan bir sisteme ihtiyaçları bulunduğunu belirten Özlü, “Üç kuvveti, yani yasama, yürütme ve yargıyı, evrensel standartlara taşıyan bir sisteme ihtiyacımız var. Ülkenin daha iyi, daha hızlı, daha verimli yönetilebildiği bir sisteme ihtiyacımız var. Türkiye’nin zaman kaybına tahammülü yok. Zamanın ne kadar önemli bir kıymet olduğunu, özellikle iş dünyamız çok iyi biliyor.” ifadesini kullandı. Geçmiş dönemlerde cumhurbaşkanı ve başbakanlar arasında yaşanan tartışmalara ve 7 Haziran sürecine değinen Özlü, “Mevcut sistem, baba cumhurbaşkanı ile oğul başbakan olsa baba ile oğlu birbirine düşürebilecek bir sistem. Baba ile oğlu birbirine düşme riski olan bir sistem. Dolayısıyla bunun geçmişte çok çok örnekleri var. Son dönemler, Mustafa Kemal Atatürk ile İsmet İnönü’nün bile anlaşamadıkları tarih kitaplarında hep okuduk.” diye konuştu.

Özlü, yeni sisteme ilişkin şu değerlendirmeyi yaptı:

“Yeni sistemde, her şey son derece açık ve net. Hiçbir gri alan yok. Türkiye’nin bu netliğe ihtiyacı var. Bu netlik, Türkiye’ye istikrar ve hız getirecek. İstikrar ve hız, özellikle ekonomik hayatımıza, iş ve yatırım ortamına çok olumlu bir katkı yapacak. Güven ve istikrar sağlanamazsa devlet ağır ve hantal bir şekilde çalışırsa biz yatırımları, üretimi, ihracatı, ticareti istediğimiz seviyelere taşıyamayız. İstikrar ve hız olmaz-

sa bilimde, teknolojiye, yüksek katma değerli üretim yapısına geçişte, hedeflediğimiz seviyeleri tutturamayız. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak, bu 18 maddenin her birini çok önemsiyorum. Referandumu büyük bir heyecanla bekliyorum. Zira bu 18 maddenin her biri Türkiye’nin bilimsel geleceğine, Türk sanayisinin geleceğine ve yüksek teknolojiye geçişte çok olumlu bir şekilde etki edecek. Bunu milletimizin ve iş dünyamızın da gördüğünü biliyorum. Referandumdan çıkacak sonucun ‘evet’ olacağına tüm kalbimle inanıyorum.”

BAKAN ÖZLÜ GEBZE ESNAFI İLE

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü, Ak Parti Kocaeli İl Başkanı Şemsettin Ceyhan, eski milletvekillerinden Mehmet Ali Okur, Gebze Belediye Başkanı Adnan Köşker, AK Parti Gebze İlçe Başkanı Hasan Soba ve diğer yetkililerle Gebze çarşı merkezinde tek tek esnaf ve işyerlerini ziyaret ederek karanfil dağıtıp esnafın hatırlarını sorması Gebze esnafları arasında sevinçle karşılandı. Çobana Mustafa paşa caminde Cuma namazı kılan Bakan Özlü daha sonra Gebze’deki etkinliklerine devam etti. Bakan Özlü Gebze’de şu mesajı verdi.

“Türkiye daha iyi yönetilmeye başlanacak. Türkiye, kalıcı olarak, kişilerden bağımsız olarak istikrara kavuşacak. Türkiye’de bundan böyle hükümet krizleri olmayacak. Yönetimde çift başlılık sona erecektir.” dedi.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü Gebze Bilişim Vadisinde

Bilim sanayi ve teknoloji Bakanı Faruk Özlü, Türkiye'nin gururu olan Gebze Bilişim vadisinde inceleme yaparak çok önemli açıklamalar yaptı. Bilişim vadisinde Türkiye'de bilim ve teknolojisini yakından ilgilendiren önemli çalışmalar yürüttüklerini dile getirdi.

Gebze'de dünya çapında adından söz ettirecek bir Bilişim Vadisi kurmak için çalışmalar sürdürdüklerine dikkati çeken Özlü, "Bilişim Vadisinde dünyaca ünlü firmalar, yerli ve yabancı dev şirketler yer alacak. Ancak burada, kendi gençlerimizin kurduğu firmalar da yer alacak. Ve inanıyorum ki bu firmalar, zamanla dünya çapında firmalara dönüşecek." diye konuştu.

Gençleri araştırmaya Yönlendirmeliyiz

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü, Türk Otomobili projesinin gençlere ciddi bir ilham kaynağı olacağına inandığını belirterek, "Bu projeye bir Türk markası oluşturmayı hedefliyoruz." dedi.

1985'te Fransa'da öğrencilerin dünyanın enerji verimliliği en yüksek aracını tasarlamak için yarıştığını anımsatan Özlü, "Yarışmada 16-25 yaş arasında gençler, kendi tasarımlarını ve ürettikleri en az enerjiyle en uzun mesafeyi kat etmeye çalışıyor." dedi.

Özlü, 1 kwh enerji ya da 1 litre yakıt ile en fazla

yolu kat eden takımların ödül kazandığını belirterek, özellikle Türkiye gibi yoğun genç nüfusa sahip bir ülkede bu tür bir yarışmanın önemli sonuçları olacağına inandığını dile getirdi.

Gençlerimize Güveniyoruz

Görevi ve konumu ne olursa olsun, herkesin gençleri bilim ve teknolojiye yönlendirme misyonu edinmesi gerektiğini vurgulayan Özlü, teknoloji kullanma konusunda çok mahir olan gençlerin teknoloji geliştirme konusunda da aynı başarıyı gösterebileceklerine inandıklarını ifade etti.

"Özellikle TÜBİTAK'ta onlara yönelik önemli programlar yürütüyoruz. 3 yaştan başlayarak, kitap ve dergilerle, okullarda düzenlediğimiz yarışma ve sergilerle, açtığımız bilim merkezleriyle, gençlerimizin bilime ve teknolojiye olan ilgisini artırmaya gayret ediyoruz. Teknogirişim Sermayesi Desteği Programı ile üniversite mezunu gençlerimizin kendi işlerini kurmaları ve fikirlerini ürüne dönüştürmeleri için 150 bin liraya kadar hibe desteği veriyoruz. Bugün dünyaya damga vuran firmalara baktığımızda, birçok önemli firmanın gencecik insanlar tarafından kurulduğunu görüyoruz. Bu nedenle, gençlerimize şu iki özelliği kazandırmaya büyük önem veriyoruz: Girişimcilik ve yenilikçilik..."

Araştırma - Geliştirme Projeleri Önemli

Ar-Ge projelerinin somut çıktılara ve raflardaki ürünlere dönüştüğüne şahit oluncasına aktaran Özlü, böylece ihracatı ve milli geliri daha da artıracaklarını kaydetti.

Özlü, şu anda Türkiye’de bilim ve teknoloji ekosistemini yakından ilgilendiren önemli çalışmalar yürüttüklerini dile getirdi.

Gebze’de bir Bilişim Vadisi kurmak için çalışmalar sürdürdüklerine dikkati çeken Özlü, “Bilişim Vadisi’nde dünyaca ünlü firmalar, yerli ve yabancı dev şirketler yer alacak. Ancak burada, kendi gençlerimizin kurduğu firmalar da yer alacak. Ve inanıyorum ki bu firmalar, zamanla dünya çapında firmalara dönüşecek.” diye konuştu.

YERLİ OTOMOBİL

Özlü, Türk Otomobili projesinin de gençlere ciddi bir ilham kaynağı olacağına inandığını vurgulayarak, şunları da kaydetti:

“Bu projeyle bir Türk markası oluşturmayı hedefliyoruz. Ancak bunun yanında, otomobilimizi yeni teknolojilerin geliştirileceği bir platform olarak da değerlendirmek istiyoruz. Özellikle yakıt teknolojileri konusunda yenilikçi modeller üretmek istiyoruz. Dünyada fosil yakıtlar her geçen gün tükeniyor. Fosil yakıtların çevrede oluşturduğu tahribat da ciddi boyutlara ulaşıyor. Bu nedenle, elektrikli ve hibrit araçlar başta olmak üzere alternatif araçlara olan ilgi de her geçen gün artıyor.

Dünyada kıt, sınırlı ve sabit kaynaklarla yaşıyoruz. Buna mukabil nüfus yoğunluğu ve tüketim sürekli artıyor. Bu artan ihtiyacı mevcut kaynaklarla karşılamanın yolu da teknolojiyen geçiyor. Özellikle enerji kaynaklarını en verimli şekilde kullanmamız, insanlık tarihinin nasıl şekilleneceği üzerinde çok etkili olacak. İşte bu yarışma, gençlerimizi teknolojik ürün tasarımına yönlendirdiği için önem taşıyor. Ancak bu yarışmanın konusunun enerji verimliliği olması, doğrusu bu yarışmanın önemini bir kat daha artırıyor.”

“SANAYİ TARİHİ MÜZESİ KURULMALI “

Bilim, sanayi ve teknoloji bakan yardımcısı Hasan Ali Çelik ile Bakanlık’ ta Kocaeli - Gebze bölgesinin bilim teknoloji ve sanayi tarihindeki yeri ve önemi ile ilgili yaptığımız araştırmalar ve belgesel çekimleri ile ilgili bilgi verdik. Bakan yardımcısı sayın Çelik, çalışmamızın çok önemli olduğunu açıklayarak; Sayın bakanımız Faruk Özlü’nün talimatı ile “Türkiye Bilim Teknoloji ve Sanayi Tarihi” ile ilgili geniş çaplı araştırma ve envanter çalışması başlatıldığını söyledi ve özetle şu bilgileri verdi.

BİLİM VE SANAYİ TARİHİ ENVANTERİ

Sanayi tarihimiz hem sanayicilerimiz için hem de bilim ve teknolojiyle ilgilenenler için son derece önemlidir. Gelecek nesillere sanayiciliği aktarmak için sanayi müzesi kurulmasında yarar görüyorum. Sayın Bakanımız Faruk Özlü başkanlığında bu konuda bir çalışma yapılıyor. Ancak bakanlığımıza bağlı olan kuruluşların genel durumuna baktığımızda sanayinin nereye mühür vurduğunu görebiliriz. Örneğin patent kurumumuz var. Patent esasında sanayinin belgeselleşmiş nüfus kağıdıdır. Bu çalışma, sanayinin nereden nereye geldiğini ve hangi safhaları geçirerek bugünlere geldiğini görmek açısından önemli. Hukuki teknik mevzuatlarının uygunluklarının adımlarını izlemek bakımından da önemli bir yer tutacağını düşünüyoruz. Bilim, teknoloji ve sanayi tarihimizle ilgili yaptığınız çalışmalardan dolayı sizleri kutluyor, Sanayi tarihi ile ilgili belgesel çalışmalarının geleceğimize ışık tutacağına inanıyorum...” dedi.

Yayıncının Önsözü:

BİLİM VE SANAYİ TARİHİMİZDE GEBZE BÖLGESİNİN YERİ

İsmail KAHRAMAN

Araştırmacı Gazeteci ve Belgesel Yönetmeni

Gebze’de 1982 yılından itibaren araştırmacı gazeteci ve belgeselci olarak ulusal ve bölgesel medya kuruluşlarında görev yapıyorum. Gazeteci ve belgeselci olarak Kocaeli ve Gebze bölgesine vefa borcumu ödemek için tarih araştırmaları ve kültürel çalışmaları yapmayı sürdürdüm. Bu çerçevede Gebze’ye bilim ve sanayi tarihi ile ilgili bir müze kurulması için yıllardan beri çaba sarf etmekteyim. Bu düşüncemize en önemli desteği Gebze Ticaret Odası ve Gebze Teknik Üniversitesi verdi. Müze kurmak kolay değil, GTO ve GTÜ Gebze sanayi müzesi kurma çalışmaları devam ediyor.

Sanayi tarihi ile ilgili araştırma ve belgesel çalışmalarımızı bir çok alanda sürdürüyoruz. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Sn. Hasan Ali Çelik ile Ankara’da bir görüşme yaptık. Bakanlıkta Kocaeli-Gebze bölgesinin bilim teknoloji ve sanayi tarihindeki yeri ve önemi ile ilgili yaptığımız araştırmalar ve belgesel çekimleri ile ilgili bilgi verdim. Bakan yardımcısı sayın Çelik çalışmamızın çok önemli olduğunu açıklayarak Sanayi Bakanı Sn. Faruk Özlü’nün talimatı ile “Türkiye Bilim Teknoloji ve Sanayi Tarihi” ile ilgili geniş çaplı araştırma ve envanter çalışması başlatıldığını açıklayarak, belgesel çalışmalarımızın çok önemli olduğunu söyledi.

OSMANLI’DA İLK ÖZEL FABRİKA GEBZE’DE KURULDU

Kocaeli - Gebze bölgesi konumu itibarıyla tarihsel gelişim sürecinde ticaretin ve sanayiinin önemli merkezlerinden biri olagelmıştır. Tarihi belgeler Türk sanayi hareketinin ilk olarak Kocaeli bölgesinde başladığını gösteriyor. Osmanlı’dan Cumhuriyet’e sanayileşme hareketinde bölgemizin çok önemli yeri bulunmakta. Kumaş dokuma, askeri malzeme, çimento sanayi, kâğıt ve ipek halı fabrikaları 18. yüzyılda Kocaeli Gebze bölgesinde kurulur. Tekstil hali ve Çimento sanayinde Gebze bölgesinin çok önemli yeri bulunmakta. Osmanlı döneminde Özel sektör tarafından ilk sanayileşme 1843 yılında Gebze Hereke’de kurulmuş, daha sonra bu fabrika devletleştirilmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar Gebze kazası Tütüncütlük’ten Tuzla’ya kadar olan bölgeyi kapsamaktaydı. Hereke Körfez ilçesi kuruluncaya kadar Gebze’nin belde belediyesiydi. Osmanlı’dan cumhuriyete Hereke, sanayi tarihimize çok önemli yere sahiptir. Osmanlı’da ilk özel teşebbüs olarak kurulan sanayi kuruluşunun Hereke bölgesinde gerçekleşmesi bugünlere ışık tutmakta.

Dolmabahçe Sarayı’nın perde ve döşemelik kumaş talebinin yanı sıra sarayda yaşayanların giysi gereksinimlerini karşılamak amacıyla 1843’te Hereke’de bir dokuma fabrikası kuruldu. Örneğin, Yıldız Sarayı için dünyanın en büyük halısı olarak ün yapan 560 m² boyutundaki halı 1892’de bu fabrikada dokundu. Hereke Halı Fabrikası Kâbe örtüsü ve Beyaz Saray’a halı dokunması ile de ün kazandı.

SANAYİLEŞME

CUMHURİYETLE GELİŞTİ

Kocaeli sanayi ve teknolojiye özellikle Cumhuriyetten sonra Türkiye'nin lokomotif görevini üstlenen illerden biri oldu. Ülkemizin planlama dönemi içinde başlayan 1960-1975 yıllarında yoğunluk kazanan sanayi yatırımlarıyla Türkiye'nin en hızlı gelişen sanayi bölgelerinden biri haline geldi. Bunun sonucunda Kocaeli'nin, Türkiye imalat sanayisi içindeki payı yüksek seviyelerdedir. Kocaeli, İstanbul'dan sonra ikinci sanayi merkezi olma özelliğine sahiptir.

Çok uluslu sanayi kuruluşları yatırım için Kocaeli - Gebze bölgesini tercih ediyor. Türk imalat sanayinin dinamiğini oluşturan Kocaeli, imalat sanayiinde ulaştığı yüksek teknoloji ile Türk sanayiinin kalbi durumunda. Kocaeli Organize Sanayi Bölgeleri, Serbest Bölge ve Teknopark Projeleri ile bir Teknokent olma yolunda hızla ilerliyor. Kocaeli KOBİ'lerin de yoğun olduğu merkezlerden biri. Kocaeli'nde binlerce küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşu faaliyet gösteriyor.

Sanayi belli bir bölgede disipline etmek amacıyla 1980'li yılların sonunda Gebze Organize Sanayi Bölgeleri'nin kurulma çalışmaları başlatıldı. Türk sanayicisinin örnek aldığı ve birçok ilklerin gerçekleştiği Organize Sanayi Bölgesi'nde sunulan hizmetler gelişmiş ülkelerdeki endüstri parkları düzeyinde... Kocaeli ve Gebze bölgesinde değişik sektörde faaliyet gösterecek birçok Organize Sanayi Bölgesi faaliyet gösteriyor.

BİLİM VE TEKNOLOJİ'NİN MERKEZİ

Kocaeli Gebze bölgesinin sahip olduğu bu varlık, Teknoparklar bilimsel teknik araştırma kurumları kurulması ihtiyacını meydana getirdi. TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi, Kocaeli Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi, Türk Standartları Enstitüsü, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme Merkezi, Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü, TÜBİTAK Teknoloji Geliştirme Merkezi ve Bilişim Vadisi, sanayinin gelişmesini teşvik eden kurum ve kuruluşlar olarak Kocaeli- Gebze bölgesinde faaliyet gösteriyor.

Osmanlı'dan Cumhuriyete Türk sanayiinin gelişmesine öncülük eden Kocaeli ve Gebze bölgesinde bir sanayi müzesi olmaması büyük bir eksiklik. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız, TOBB, Sanayi ve Ticaret odalarımız Kocaeli'ye Sanayi Tarihi Müzesi kurulması için çalışma yapmalıdır. Sanayi müzesi ile Kocaeli Türk sanayisinin geldiği noktayı gösterecek, bu sayede başarımızı geçmiş ve gelecek nesillere de öğretmiş olacağız. Bu kitap ve belgeselin Kocaeli - Gebze bölgesine sanayi müzesi kurulmasına az da olsa katkı sağlayacağına inanıyorum.

42.YIL KÜLTÜR HİZMETİ

Gazetecilik mesleğinde 42 yıl geride kaldı. Son 35 yılı Gebze'de olmak üzere gazetecilik ve TV belgeselciliğinde 42 yıldır görev yapıyorum. 1975 yılında Trabzon'da eğitimimi sürdürürken hafta sonları tarih ve kültürel içerikli yayın yapan Ufuk Dergisini satarak hem harçlığımızı çıkartıyor, hem de bu dergiye yazı gönderiyordum. Zaman hızla geçti, 1981 yılında İstanbul Çubuklu'da Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Seyir Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı'nın basın merkezinde vatani görevimi yaparken gazetecilik mesleğini yakından öğrendim. 1982 yılında Gebze'ye gelerek basın yayın alanında ilimiz ve bölgemize katkı sunmaya çalıştım. Daha önce görev yapan Bilim Sanayi ve Teknoloji bakanlarımız Kocaeli milletvekilleri Nihat Ergün ve Fikri Işık beylere hem yazılı ve hem de sözlü olarak Kocaeli'ye Sanayi müzesi kurulması için istekte bulundum.

Sanayi müzesi kurulması düşüncemize en büyük desteği, Gebze Ticaret Odası ve Gebze Teknik Üniversitesi verdi. Müze kurmak kolay değil, GTO başkanı Sn. Nail Çiler ve GTÜ rektörü Sn. Haluk Gorgün Gebze'ye sanayi müzesi kurması ile ilgili basın toplantısı düzenleyerek start verdi. Müze çalışmaları bir çok alanda devam ediyor. Elinizdeki bu kitapçık ve arşiv çalışmalarının Gebze ve Kocaeli bölgesine bir sanayi müzesi kurulması çalışmasına katkısı olacağına inanıyor. Bu kitap ve belgeseli Gazetecilik mesleğine başlayışımın 42 yıl anısına tüm okurlarım ve Devr-i Alem Belgesel TV programı izleyicilerine ithaf ediyorum.

GEBZE BÖLGESİ'NİN MARKA KURULUŞU GEBZE TİCARET ODASI

Bölgemiz ve ülkemize katma değer oluşturma gayret ve çabası içerisinde olan Gebze Ticaret Odası, üye eğitimlerinden fuar faaliyetlerine, ikili iş görüşmeleri ile üyelerine yeni fırsatlar oluşturmaktan, ülkemize yeni ihracatçıları ve girişimcileri kazandırma programlarına; birçok projeyi gerçekleştirerek, her alanda çağımızın gerekliliklerini yakalayarak, üyelerine ve bölgemiz ticari hayatına gerekli katkıyı sunmayı amaçlamaktadır.

Üyelerimizin ticari ilişkilerini kuvvetlendirmek, yeni iş ilişkileri kurmalarını sağlamak, ikili iş görüşme fırsatları yaratmak gibi amaçlarla üyelerimiz ve iş adamlarımızın katılımları ile gerçekleştirdiğimiz yurt dışı seyahatlerine de azami önem vermekte, sağlıklı ve sürdürülebilir bir kalkınmanın öncelikli olarak eğitim ile gerçekleşeceğine olan inancımızla, ekonomik gelişmenin birincil şartlarından olan "ihracat"ın geliştirilmesi için de üzerimize düşeni yapmaya devam etmekteyiz.

"İhracat Projemiz" ile çeşitli engeller veya yetersizlikler nedeniyle hiç ve/veya düzenli ihracat yapmamış KOBİ'lerin küreselleşme sürecinde ayakta kalabilmelerine yardımcı olmak ve uluslararası pazarlara açılarak düzenli birer ihracatçı haline gelmelerini sağlamaya yönelik çalışmalarımız yanında üyelerimizin ihracat alanında kuvvetlenmesini sağlamak, yeni ticari ilişkiler kurulmasında öncü rol üstlenmek adına "Kardeş Oda" protokollerine de ağırlık vermekteyiz.

Farklı ülkeden gelen yabancı misafirlere bölgenin tanıtılmasının ve yatırım konusunda seçenekler sunulması, uluslararası nitelikteki iş forumuna katılım gerçekleştirilmesi, çeşitli ticari heyet gezilerinde bölge-

mizin en iyi şekilde temsil edilmesinin yanında, ihtisas fuarlarına üyelerimizin katılımını sağlayarak, üyelerimizin sanayi ve otomasyon alanındaki modern metot ve teknikleri yerinde görebilme ve dünyanın seçkin firmalarının yetkililerinden bilgi edinme imkanı sağlamaktayız.

Sosyal sorumluluk projelerine olan duyarlılığımız ile de her fırsatta öne çıkan Odamız bölgemizde ihtiyaç duyulan farklı noktalarda açtığı 5 adet 112 Acil Servis İstasyonu'nu Sağlık Bakanlığı'na geçirerek halkımızın hizmetine sunmuştur.

Protokol anlaşması imzalanan Dilovası Aile ve Toplum Sağlık Merkezi'nin de en kısa sürede üyelerimizin ve bölge halkının hizmetine sunulması planlanmaktadır.

Eğitim faaliyetleri konusunda diğer Oda ve Borsalar arasında birinci sırada yer alan "Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri"nin bu noktada altını çizmemiz gerekmektedir. Son yıllarda KOSGEB işbirliği ile, girişimcilik ruhunun geliştirilerek, ülkemize katma değer kazandırılacak işletmelerin ticari hayata kazandırılması, bireylerin istihdam edilenden çok istihdam eden olmasının amaçlandığı Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri kapsamında girişimcilerimiz kendi işletmesini kurarak, ülkemiz ekonomisine gerek istihdam ve gerekse üretim olarak katma değer oluşturmuşlardır.

Firmalarımızın ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere ilgili kurumlar ile birlikte yürüttüğümüz Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi (UMEM BECERİ 10) kapsamında ise 1133 kişinin çeşitli fabrika ve işletmelerde iş sahibi olması sağlanmıştır.

Eğitim faaliyetlerimiz düzenlediğimiz sertifika programları ile sınırlı kalmamış, GOSB işbirliği ile Kapalı Spor Salonu'nda içinde bulunduğu son derece modern Teknik Meslek Lise'nin inşaatına yakın zamanda başlanarak, bölgemize kazandırılacaktır.

Sanayi kuruluşları ve KOBİ'lerin büyük bir bölümünü kapsayan bölgemizde, üyelerimizin ticari hayatlarını kolaylaştıracak her türlü bilgidan haberdar olmalarını sağlamak, gerek ticari, gerek ekonomik, gerek sosyal alanda sürdürdüğümüz proje ve faaliyetler ile bölgemizi marka şehre dönüştürerek, ülkemizi her alanda yüksek medeniyetler arasına sokma hedeflerimizden ödün vermeyerek, çalışmalarına devam eden Odamız, sürdürülebilir bir sınai ve ticari büyümeyi gerçekleştirmek için üzerimize düşeni yapma gayretinde olacaktır.

BİLİM, TEKNOLOJİ VE SANAYİ TARİHİ

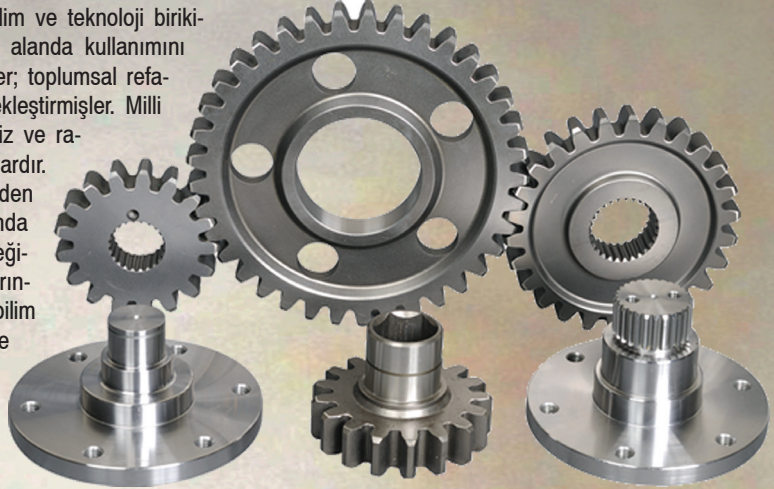

OSMANLI'DAN CUMHURİYETE SANAYİ TARİHİ

Tarih boyunca bilim ve teknoloji birikimine, onun her alanda kullanımını sağlayan milletler; toplumsal refahın yaygınlaşmasını gerçekleştirmişler. Milli egemenliklerini daha risksiz ve rahat atmosferde korumuşlardır. Fatih'in İstanbul'u fethinden sonra Avrupa da her alanda başlayan uyanış hareketi; eğitim, bilim ve teknoloji alanlarında yeni yönelimler atmış, bilim ve teknoloji üretimine ivme kazandırmış, bu değişim ve dönüşüm süreci paralelinde yeni ticari faaliyetler ve pazar oluşumunu gerçekleştiren, zengin hammadde kaynaklarına sahibi olan yeni coğrafya Yeni Çağ'a damgasını vuracak unsurlar haline gelmişlerdir. 17. Yüzyıla kadar bilim ve teknoloji üretimine önem veren ve onu kullanan Osmanlı İmparatorluğu, bu sayede muhteşem "Cihan İmparatorluğu" hüviyetini kazanmıştır. Ancak daha sonraki yüzyıllarda Avrupa'da Rönesans hareketi ile başlayan süreçlerin yarattığı yeni dünya düzenini yeterince izleyemeyen İmparatorluğun, özellikle eğitim sürecine gerekli önemi vermemesi ekonomik ve askeri gelişmeler ile Avrupa'da başlayan "Sanayi Devrimine" ayak uyduramamıştır.

1765 yılında ilk buharlı makinanın icadı ile birlikte 18. Yüzyıl sonunda tüm Avrupa'yı etkisi altına alan sanayileşme hareketinin gerisinde kalan bu büyük İmparatorluk dünya bilim ve teknoloji üretimine katkıda bulunamamış, mevcutta özümseyememiş ve hatta temin edememiştir. Tüm bu olumsuz gelişmelerin yanı sıra, dünyayı etkilemeye başlayan yeni anlayışlardan uzak ası, ülkede herhangi bir sanayinin kurulmasına imkân verecek başarı sağlayamamıştır.

Avrupa sanayisinin ucuz tüketim malları Osmanlı pazarlarını istila etmeye başlamış, Osmanlı küçük esnafının yıkılması sonucunu doğurmuştur. Türkiye'nin gümrüklerini Avrupa'nın sanayi mallarının girişine açması ile birlikte geleneksel Türk el

sanatları da giderek ortadan kalkmaya başlamıştır. Mevcut Türk sanayi ise daha çok ithal edilen makina teçhizatın onarım ve bakımına yönelmişti. Savunma dâhil, öteki alanlarda sanayileşme kulvarına gitmeyen ülkeler, ekonomik çöküntüye sürüklenmişlerdir. Sürekli borçlanmış ancak alınan borçları ekonomik üretimi artırma yönünde kullanılmamış ve Osmanlı devleti büyük mali darboğazlarla karşı karşıya kalmıştır. Osmanlı Devleti'nin mali sıkıntılarını aşmak amacıyla 1854 yılından itibaren başlattığı borçlanma süreci; onu mali iflasın eşiğine sürüklemiş ve borçlarını ödeyemez hale getirmiş. 1881 yılında borçlarını tahsil etmek isteyen yabancılar için "Düyun-u Umumiye" adında bir yönetim kurulması ve devletin bazı gelir kaynaklarının işletilmesi imtiyazının verilmesi, İmparatorluğun ekonomik bağımsızlığını tümü ile kaybetmesine yol açmıştır.

1915 yılında Osmanlı İmparatorluğunda İstanbul, Bursa, Bandırma, İzmir, İzmit, Uşak ve Manisa'da 264 işyerinde gerçekleştirilen sanayi sayımı yapılmıştır. Buna göre tesislerin %70,3'ü gıda, %11,9'u dokuma, %8,3'ü deri, %6,2'si kâğıt, %2,2'si kimya, %0,8'i tahta, %0,3'ü toprak sanayi işkollarında faaliyet göstermiştir.

SANAYİ TARİHİNDE KOCAELİ - GEBZE'NİN YERİ VE ÖNEMİ (*)

1 9. Yüzyıl sonlarında İzmit Sancağı'nın kapladığı toprakların 1/3'ünde ekim yapılmaktaydı. Tüm sancakta 333 çiftlik vardı. İzmit Merkez kaza, Karamürsel ve Kandıra kazalarının her birindeki çiftlik sayıları sırasıyla, 39, 45 ve 47 idi. Her çiftlikte eski tip birer değirmen, İzmit'te de 2 buharlı değirmen vardı. İzmit'teki buharlı değirmenlerin öğüt-tüğü unun 1/3'ü dışarıya satılmakta; geri kalanı, İzmit ve çevresinde tüketilmekteydi.

Mutasarrıflıkta başlıca tarım ürünleri olarak buğday, arpa, yulaf, çavdar, mısır, çeltik ve darı yetiştirilirken meyve ve sebze ziraatı da şehrin önemli geçim kaynağıydı. Tahıl ürünleri arasında mısır ilk sırayı almaktaydı. Ancak, şehrin en önemli geçim kaynağı, bugün de olduğu gibi sanayi idi.

19. Yüzyılda İzmit yöresinde en önemli yerel sanayi dalı ipekçilikti. İzmit merkezde ve Karamürsel kazasında elde edilen ham ipek kozası işlenmek üzere Bursa'ya gönderilmekteydi. 19. yüzyılda İzmit yöresi, ipek üretimi ve işlenmesinde, Bursa ve Bilecik'ten sonra, Osmanlı Devleti'nde üçüncü sırayı almaktaydı. 1890 başlarında tüm sancaktaki ipek fabrikası sayısı 30'u bulmuştu. Ayrıca, sancakta küçük imalathane niteliğinde 2.000 kadar dokumahane vardı. İzmit mutasarrıflığı maden kömürü özellikle linyit yatakları bakımından çok zengindi. Ayrıca gümüşlü kurşun madeni, alçıtaşı ve kireçtaşı da geniş bir alana yayılmıştı.

İzmit hakkında en ayrıntılı bilgi veren seyyahlardan Hans Derns-

cham, 1555'te şehri gezmiş ve notlarında eski dönemlere ait mermer ve kalıntıların İstanbul'da inşa edilmekte olan Süleymaniye Camii için hazırlanıp gönderildiği bilgisini vermiştir.

Karamürsel'de 1896 yılında büyük bir fes, şayak ve çuha fabrikası bulunmakta ve fabrika için yurt dışından getirilen malzemeler vergiden muaf tutulmaktaydı.

Temmuz 1843'te ilk kâğıt fabrikasının temellerinin atılması, sanayinin şehrin bel kemiğini oluşturmamasını göstermesi bakımından önemlidir. Mutasarrıflığın ulaşımı her ne kadar gelişmemiş olsa da o gün için en elverişli yol Sapanca, Geyve ve Taraklı'dan geçen Adapazarı bağlantılı İzmit-Ankara karayoluydu.

Mutasarrıflığın limanları, İzmit ve Karamürsel limanları, yoğun olarak kullanılmaktaydı. Ayrıca, kuzeydoğuda Kandıra kazası sınırları içinde ve Karadeniz kıyısında Karasu iskelesi ve Sakarya Nehrinin ağzında İncirli iskelesi bulunuyordu. Ayrıca, şehirde nehir taşımacılığı da yapılmaktaydı.

Birinci Dünya Savaşı sebebiyle nüfusu ve ticari faaliyetleri azalmış, şehir eski canlılığını yitirmişti. Şehir, İngiliz ve Yunan kuvvetleri tarafından 6 Temmuz 1920'de işgal edilmişti. İstanbul Hükümeti tarafından Kuva-i İnzibatiye'nin üssü olarak kullanılmak istendiyse de bu kuvvetler kısa süre sonra dağılmışlardı. Şehir, Kurtuluş Savaşı sona ermeden 27 Nisan 1921'de geri alınmıştı.

ARŞİV BELGELERİNDE KOCAELİ-GEBZE SANAYİ TARİHİ

Kocaeli hakkında en ayrıntılı bilgiler seyahatnamelerde ve özellikle tahrir (toprak sahiplerinin, vergi yükümlülüklerinin yazıldığı defter), avâriz (olağanüstü hallerde halka yüklenen malî, aynı ve bedenî vergiler), nüfus defterlerinde bulunmaktadır. Günümüzde 12 ilçesiyle büyük bir şehir halinde olan Kocaeli bölgesinin merkez şehri, eski kaynaklarda İzmit Sancağı olarak geçer. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki belgelerde Kocaeli Bölgesini araştırıp incelemek istediğimizde Kocaeli'nin en eski yerleşim yerleri olan İzmit Sancağı, Gebze, Kandıra ve Karamürsel kazaları ile ilgili binlerce vesika karşımıza çıkıyor. Milyonlarca belgenin hâlâ tasnif edilmeyi beklediği arşivlerimizde gün yüzüne çıkan bilgiler sadece eski yerleşim yerleri hakkında bilgi vermekle kalmıyor, aynı zamanda yeni kurulan ilçelerimiz için de kaynak teşkil ediyor.

İzmit adıyla "Osmanlı'nın ilk sancak merkezi"dir Kocaeli. Sanayi, bilim, teknoloji, kültür ve turizmde bir marka olurken çok önemli tarihi süreçler yaşamıştır. Bu topraklara değer katan hadiseler hiç de az değildir... Tarihte isim yapmış Fatih Sultan Mehmed Han, Hannibal ve Konstantin gibi isimler İzmit'te vefat etmişlerdir. 1514'te Çaldıran seferine çıkan Yavuz Sultan Selim iki gün İzmit'te kalmış ve Tâcîzâde Cafer Çelebi tarafından kaleme alınan ilk mektup yine buradan Şah İsmail'e gönderilmiştir. Kanunî Sultan Süleyman her iki İran seferinde de (1534 ve 1548) İzmit menzilinde konaklamıştır. Cumhuriyet rejimi de 29 Ekim'den 9 ay önce 16 Ocak 1923'te Atatürk tarafından ilk kez İzmit'te açıklanmıştır.

1924'TE "KOCAELİ" OLDU!

Kocaeli, adını bölgenin Osmanlı dönemindeki fatihi Akça Koca Gazi'den almıştır. 20 Nisan 1924'te de,

onun adına nispeten yöreye "Koca İli" anlamında Kocaeli adı verilmiştir. 1078 yılında Anadolu Selçukluları tarafından fethedilen Kocaeli, Orhan Gazi zamanında 1326-1330 yılları arasında Akça Koca tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Bu dönemde, 1326'da, ilk Kaptan-ı Derya Karamürsel Alp tarafından şimdiki Karamürsel'in kıyısında tersane ve donanması kurulmuştu. Osman Gazi'nin 1300 yılından Bizanslılara karşı başlattığı gaza mücadelelerinde, yanında Akça Koca, Samsa Çavuş, Aykut Alp, Gazi Abdurrahman ve Konur Alp gibi silah arkadaşları bulunuyordu. Müverrih Âşıkpaşazâde bu kahramanları şöylece tasvir eder: "Bu gaziler düşmanla öylesine tutuşmuşlardı ki gecelerde uyku uyumazlardı ve gündüz de at sırtından inmezlerdi".

1339'da Rumeli fatihi şehzade Süleyman Paşa, İzmit'in ilk sancak beyi oldu. Çelebi Mehmed (1413-1421) döneminde, 1420'de İzmit Sancağı Anadolu Eyaleti'ne bağlandı. İzmit'in Kocaeli Sancağı olarak Cezayir-i Bahr-i Sefid Eyaleti'ne bağlanması Sultan Dördüncü Murad dönemine (1623-1640) rastlar. Bu dönemden sonra şehir, büyük gelişim gösterdi ve önemli bir merkez olarak birçok bakımdan mamur hale getirildi. Şehrin her köşesine köprü, mektep, medrese, çeşme, han, hamam, tersaneler, sanayi kuruluşları, cami ve saraylar inşa edildi.

KOCAELİ - GEBZE BÖLGESİNDE SANAYİİNİN GELİŞİMİ

Kocaeli Sanayiinin gelişimi, Osmanlı'daki sanayileşme çabaları ve bu süreçte imparatorluğun gelecekteki iktisadi sisteminde yaşanan dönüşüm serüveni eşliğinde incelenmektedir. 19. Yüzyıldaki sanayileşme çabaları çerçevesinde, yüzyıllardır genel hatlarıyla korunarak süregelen Osmanlı iktisadi sisteminin bazı temel nitelikleri - on yıllara yayılan bir çabayla - bu uğurda dönüştürülerek sınıflı kalkınmanın koşullarına daha uygun hale getirilmiştir. Gerçekleştirilen sınıflı yatırımlarda ilk aşamada yaşanan başarısızlıklara rağmen ısrarlı bir şekilde sürdürülen çabalar neticesinde, 19. Yüzyılın sonlarına yaklaşırlarken Osmanlı ekonomisi artık yeni koşullara intibak edebilmiş durumdadır. Öyle ki, bu süreçte gerçekleştirilen sınıflı yatırımların bir kısmı uluslararası standartlarda üretim yapabilecek ölçüde başarı sağlamıştır. Ancak İttihat ve Terakki dönemindeki iktisadi ve siyasi politikalar, nihayet Avrupa sanayii ile intibak aşamasına gelmiş olan yüz yıllık sanayileşme kazanımlarını adeta yıkıma uğratmıştır. 19. yüzyıl boyunca devam eden sanayileşme ve fabrikalaşma sürecinin en önemli halkalarından birini de bugünkü Kocaeli şehri teşkil etmiştir. Bu süreçte İzmit Sancağı'nda tesis edilen ve Osmanlı sanayiinin en önemli alt kolu olan dokuma sanayii açısından İzmit Sancağı'nı bir sanayi merkezine dönüştüren fabrikaların, erken Cumhuriyet dönemindeki ilk büyük sanayi yatırımları için şehrin bir kuruluş yeri namzedi olarak değerlendirilmesinde de etkili olduğu düşünülmektedir.

(KAYNAK: Ebubekir AYAN, "..." Dergisi, Yıl 3, Sayı 9, Yaz 2016.)

İzmit'te kurulu SEKA Kağıt Müzesini gezerken 32 yıl önceki SEKA Kağıt fabrikası gözümün önüne geldi. Gebze Gazetesi'ni ilk kurduğumuz yıllar. Gazete kağıdı zor temin ediliyor. Seka'dan kağıt alabilmek için valilik aracılığıyla Seka'ya yazı yazdırıp kağıt tahsisini alıyor ve önce parayı yatırıp daha sonra gelip kağıtlarımızı alıyorduk. SEKA'nın ürettiği gazete kağıdı piyasaya göre oldukça ucuzdu. Gazete kağıdı satın aldığımız o binalar artık SEKA Kağıt Müzesi olmuş.

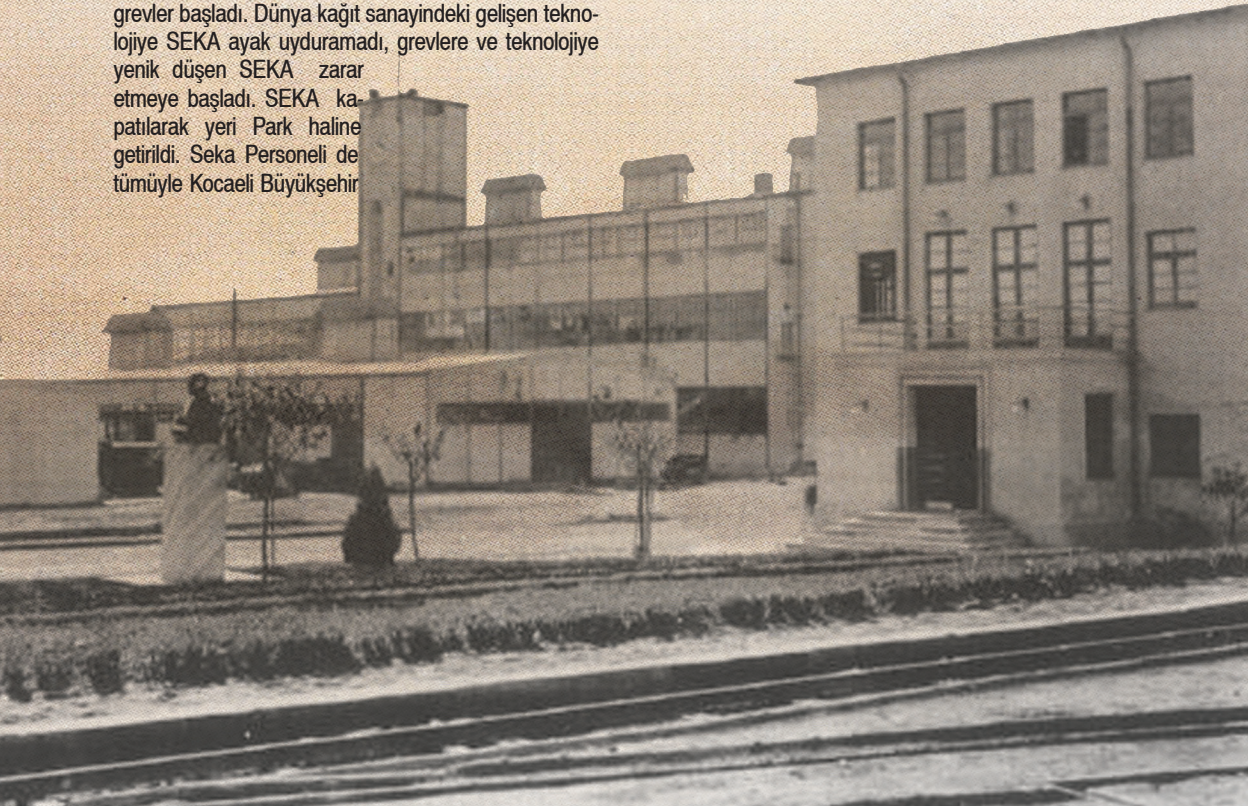
SEKA Kağıt müzesi çok iyi düzenlenmiş. Müzede kağıdın ilk bulunduğu Çin'den, dünyaya yayılışı görsellerle anlatılmış. Kocaeli - İzmit SEKA Kağıt Fabrikası'nın kuruluşu ile ilgili belgeler ve fotoğraflar sergileniyor. Bir zamanlar kağıt ve karton üreten makineler koruma altına alınmış.

Bir zamanlar Türkiye'nin bir çok bölgesinde SEKA kağıt fabrikaları vardı. Bu fabrikaların tümümü İzmit'teki SEKA Genel müdürlüğü tarafından yönetiliyordu. 1980'li yılların başında Seka Kağıt fabrikaları dünyanın 100 büyük fabrikası arasında yer alıyordu.

1980'li yılların sonlarında SEKA kağıt fabrikasında grevler başladı. Dünya kağıt sanayindeki gelişen teknolojiye SEKA ayak uyduramadı, grevlere ve teknolojiye yenik düşen SEKA zarar etmeye başladı. SEKA kapatılarak yeri Park haline getirildi. Seka Personeli de tümüyle Kocaeli Büyükşehir

belediyesine devredildi. Bugün SEKA fabrikasının belli bir bölümünde kağıt ve bilim müzesi faaliyet gösteriyor. Bir kısmında film stüdyoları bulunmakta. Türkiye'de bugün bir bilim, teknoloji ve sanayi müzesi yok. Buraya Türkiye bilim, teknoloji ve sanayi müzesi kurulması için çalışmalar yapılmalı, Bitinya döneminden Selçuklu'ya, Selçuklu'dan Osmanlı'ya, Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyetine sanayinin kalbi olan Kocaeli'ye TÜRKİYE BİLİM SANAYİ VE TEKNOLOJİ MÜZESİ kurulmalı.

SEKA KAĞIT FABRİKASI NE ZAMAN KURULDU?

Cumhuriyet Tarihi'nin ilk yerli kâğıt fabrikası olan İzmit SEKA, 1934 yılında kurulur. Türk basınına uzun yıllar kâğıt üreten SEKA'nın 1934 yılından 2004 yılına kadar uzanan 70 yıllık öyküsü Türk basın tarihinde Kocaeli'nin basın hayatımıza sunmuş olduğu katkısı da ortaya koymaktadır.

Genç Cumhuriyet'in yeni fabrikalarının peş peşe açıldığı yıllarda açılır İzmit Kâğıt Fabrikası. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemi ile Cumhuriyet'in ilk yıllarında ülkemizde kullanılan kâğıtlar, ithal edilen ve yurdumuzda işlenen kâğıtlardı. Fransa'da Grenoble Üniversitesi Fransız Kâğıt Mühendisliği Okulu'ndan mezun olan genç bir mühendis yurda döndükten sonra, ülkemizde kâğıt sanayiinin kurulması için, sabırla bu idealini gerçekleştirmek için çalışır. İsmi Cumhuriyet tarihine yazılacak olan bu genç mühendis Mehmet Ali Kağıtçı'ydı. Genç girişimci Ali Kağıtçı'nın uzun süren ikna çabaları sonuç verir ve nihayet yerli kâğıdı üretecek modern bir kâğıt fabrikasının kurulması yolunda 14 Ağustos 1934'te İzmit Sümerbank Selüloz ve Kâğıt Fabrikası'nın temeli Başbakan İsmet İnönü tarafından atılır. Fabrikanın tesisi için kuruluş hazırlıkları, bizzat daha sonra fabrikanın müdürü olacak olan Mehmet Ali Kağıtçı tarafından yürütülür. Dönemin İktisat Bakanı Celal Bayar'da 6 Kasım 1936'da İzmit Kâğıt Fabrikası'nı törenle açar.

Ve ilk üretilen kâğıdımız... 1930'lu yılların Türkiye'sinde ekonomik koşulların güçlüğüne, olanakların kısıtlılığına rağmen başarılan bu üretim, gerek İzmit'te gerekse de bütün yurttaki büyük bir sevince neden olur.

18 Nisan 1936 Cumartesi günü, ilk Türk kâğıdına kavuşmuştu. Müteavzi bir tören yapılmıştı. Herkeste bir heyecan vardı. Kâğıt hamurları keçelerin üzerinden su halinde geçerken, bu sulu madde nasıl kâğıt olacak diye merak içindeydi. Beyaz beyaz, çarşaf çarşaf kâğıtlar bobinlere sarılırken o buhar dumanının içinde gözlerde sevinç yaşları vardı.

Gazetelerde İzmit'te üretilen bu

ilk yerli kâğıt üzerine haberler yayınlanır, köşe yazarları köşelerini bu müjdeli habere ayırır. Atatürk'ün İzmit Kâğıt Fabrikası'nda üretilen yerli kâğıtta basılan 19 Mayıs 1936 tarihli Ulus gazetesinin bayram ekini incelediğinde söylediği "Medeniyet hamuru..." sözü, İzmit Kâğıt Fabrikası'nın bunca yıllık tarihinin belki de özetiydi.

21 Nisan 1936 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan 'Kâğıt' başlıklı makalesinde yazar Peyami Safa da şunları söylüyordu: "İzmit Kâğıt Fabrikası iki gün evvel yerli kâğıdı çıkardı. Ekmeksiz yaşaması mümkün olduğu halde kâğıtsız yaşama imkânı olmayan meslek için, yani mesleğimiz için 18 Nisan bir kâğıt bayramı günü sayılmaya değer. Kâğıt bizim her şeyimizdir. Bütün bilgimizi onunla aldık, gene onunla veriyoruz. Kâğıdın aziz delaleti olmasaydı ne öğrenebilir ne de öğretebilirdik; ne haber alabilir ne verebilirdik. Kâğıt medeniyetin derisidir, İzmit Kâğıt Fabrikası'nda yeni Türk kültürünün nesci dokunuyor."

1980'li yıllarda dünyanın ilk 100 kâğıt fabrikası arasında gösterilen SEKA, birçok nedenden ötürü 2000'li yılların başında kapatılır ve sahip olduğu arazi Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne devredilir. Büyükşehir Belediyesi ise Türkiye'nin en büyük eğlence ve dinlence alanlarından birini buraya kurarak kente kazandırır.

Eski adıyla Sümerbank Selüloz Sanayi Müessesesi SEKA'nın matbaa amiri Şefik Ergülbüz tarafından kaleme alınan ve Türkiye'de ilk "Matbaacılık Lügatı" olarak tarihe geçen kitap ise 1944 yılında İzmit'in ilk özel Türk matbaası olan Ahmet Fevzi matbaasında basılır. Bundan tam 3 yıl sonra 1947 senesinde yine Şefik Ergülbüz imzalı "Matbaacılık Tarihi" adlı kitap basın hayatımıza kazandırılır.

(*) KAYNAK. Gebze gazetesi ve bitirme tezi

Osmanlı'da İlk Özel Sanayi Kuruluşu Gebze Bölgesin'de kuruldu Hereke Fabrika-i Hümayunu

Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar Gebze kazası Tütünçiftlik'den Tuzlaya kadar olan bölgeyi kapsamaktaydı. Hereke Körfez ilçesi kuruluncaya kadar Gebze'nin belde belediyesiydi. Osmanlı'dan cumhuriyete Hereke'nin sanayi tarihimize çok önemli yere sahiptir. Osmanlı'da ilk özel teşebbüs olarak kurulan sanayi kuruluşu Hereke bölgesinde gerçekleşmişti. Bu konuda Bekir Ayan'ın yaptığı bilimsel araştırmada şu bilgilere yer verilmekte.

..."Osmanlı dokuma sanayiinin ilk büyük fabrikalarından biri olan Hereke Fabrika-i Hümayunu, Sultan Abdülmecid döneminde İzmit Çuha Fabrikası'nın yapımı için vazifelendirilen Ohannes Dadya tarafından, 1843 yılında Hereke'de kurulmuştur. Başlangıçta 50 pamuklu ve 25 ipekli tezgâh ile faaliyete geçen fabrika, ipekli dokumalarının kazandığı rağbet üzerine, 1850 yılında ipekli kısmına 100 adet el tezgâhı ilave olunarak genişletilmiştir Fabrika ilk faaliyete geçtiği yıllarda önemli zararlarla karşı karşıya kalmıştır. Fabrikanın bu ilk kuruluş yıllarındaki zararın önemli bir nedeni, yaşanan kalite sorunları yanında, üretim kapasitesinin düşüklüğü idi. Nitekim fabrikada ilk aşamada 40 - 50 tezgâh mevcuttu ve yapılan hesaplamalara göre fabrikanın verimli çalışabilmesi için

100 tezgâhlık bir kapasiteye ulaşması gerekmektedir. Gerçekten de yıllık üretim kapasitesinin artırılmasından sonra, 1852'den itibaren fabrika kârlı hale gelebilmiştir. İlerleyen yıllarda üretim arttıkça kâr tutarı da artmaya devam etmiştir. Üretim kapasitesinin artırılması çalışmaları kapsamında yeni bir fabrika binası da yapılarak hizmete açılmıştır. Kâgir yapıdaki yeni fabrika binası için sarf edilen meblağ 1851 yılı itibarıyla 339.813 kuruştur.

Sultan Abdülmecid döneminde sarayların tefrişi ve saray halkının ihtiyaçları için faaliyet gösteren Hereke Fabrika-i Hümayunu, Sultan Abdülaziz döneminde piyasada satılmak üzere ipekli dokuma üretimine de başlamış ve bu gaye ile kapalı çarşıda bir satış mağazası açılmıştır. Devlet yönetiminde işletilen fabrikalar için öncü sayılabilecek bu doğrudan perakende ticaret girişimi, yaşanan bürokratik zorluklar nedeniyle iki yıldan az bir süre içinde, 1875'te sona ermiştir. 1878 yılında geçirdiği yangında ciddi hasar gören ve üretimi durdurulan fabrika, bir süre atıl kalmış ve ancak 1881 yılında hazırlatılan keşif raporu doğrultusunda başlatılan onarım faaliyetlerinin tamamlanmasıyla birlikte 1882 yılında yeniden faaliyetlerine başlamıştır.

Hereke Fabrikası'nda halı üretimine de başlamak için, kuruluş tarihinden itibaren çeşitli girişimlerde bulunulmuş ancak bu ilk girişimler başarılı olamamış ve istikrarlı bir halı üretimi faaliyeti gerçekleştirilememiştir. Hereke'de ilk defa halı üretimine bir rivayete göre 1883 bir diğer rivayete göre ise 1891 yılında, Abdülhamid tuğrası ile yapılan Halıhane'de yüz yeni tezgâhla başlandığı belirtilmektedir. Halı desenlerinde geleneksel Osmanlı halıcılığında bir dönüşüm sayılabilecek yeniliklerle, bir Hereke üslubu oluşturulmaya çalışılmıştır. Halı üretimine geçildiği yıl Hereke Fabrika-i Hümayunu'nda aynı zamanda ipek mendil ve işleme dairesi, ipek fanila ve iç giysi dairesi ve ipekli dokuma dairesinin çalışır durumda olduğu bilinmektedir. Yine bu tarihlerde boyahane ve kumaş perdah makineleri imparatorluk sınırları içinde yalnızca Hereke Fabrika-i Hümayunu'nda bulunmaktadır. Ayrıca Fabrika-i Hümayun ile birlikte Hereke'deki kamu hizmeti veren müessese ve yapılar da artmış, fabrikanın hemen yanına inşa edilen 100 yataklı hastaneden sonra, cami, rüşdiye mektebi ve köşk ile rüsumat, Duyun-u Umumiye ve Telgrafhane binaları inşa edilmiştir.

Eldeki bilgilere göre, bu tarihlerde özellikle ipekli dokumalarda büyük gelişmeler elde edilmiş ve üretim saray çevresinin ihtiyacının üzerine çıkarılmıştır. Bunun verdiği imkânla 1894 yılında Hereke ipekli dokuma, halı ve battaniyelerinin İstanbul'da satışı için (Zaptiye Caddesinde) yeni bir mağaza daha açılmış ve bu mağaza uzun yıllar faaliyet göstermiştir. 1900 yılına gelindiğinde Hereke'de halı dokuma işi artık tutunmuştu ve halı için gerekli iplik Karamürsel'deki devlet fabrikasından sağlanmaktaydı. Fabrika gelişimini ve ürün çeşitliliğini 20. yüzyılın başında da sürdürmüş, 1902 yılında çuha, şayak ve iplik bölümü faaliyete girmiş, 1905'te yünlü dokuma işleri ve 1908'de fes bölümü üretime başlamıştır. Faaliyete geçtiği 1843 yılından itibaren Osmanlı dokuma sanayiinin en önemli kurumu olarak faaliyet gösteren ve ürünleriyle imparatorluk yaşantısının son yüz yılını belirleyen Hereke Fabrika-i Hümayunu, kuruluşundan bir süre sonra Avrupa'da da prestijli bir markaya dönüşmüş ve uzun yıllar boyunca Avrupa'daki birçok uluslararası sergide ödüllere layık görülmüştür.

1913 sanayi sayımları kapsamında, ipek dokumacılığı alanında 5'i Bursa'da ve 1'i Hereke'de olmak üzere muharrik güç kullanan toplam 6 müessese tesbit edilmiştir. Bu 6 müessesede toplam olarak 229 beygir gücünde 12 muharrik güç bulunmaktadır ve bunun %65,4'ü tek başına Hereke Fabrikası'na aittir. Savaş nedeniyle ipek sanayiinin büyük bir buhrana uğradığı 1915 yılında diğer 4 müessesede faaliyetler durmuşken, üretime devam edebilen iki müesseseden biri de Hereke Fabrikası'dır. 1917'de yünlü dokuma tezgâhlarının sayısı 20'den 50'ye çıkartılarak üretim artırılmış ve kadın işçilerin çalıştırılmasına başlanmıştır. Fabrika 1910'larda 149 HP gücündeki buhar makinesinin yanında, yalnız burada bulunan boyahane ve perdah makineleri ile Osmanlı İmparatorluğu'nun en modern tekstil kuruluşu durumundadır.

(Kaynak: Bekir Ayana..... Sanayi Tarihi Dergisi)

SANAYİNİN MARKA KENTİ GEBZE

GEBZE SANAYİ TARİHİMİZDE GEBZE TİCARET ODASI'NIN YERİ VE ÖNEMİ

İzmit Ticaret ve Sanayi Odası'nın Gebze Ajanlığı olarak 1935 yılında kuruldu. Gelişen ve büyüyen sanayi ve ticaret hayatı, ilçenin kendi bünyesinde bir Oda gereksinimini doğurdu. Bu vesile ile de bir araya gelen işadamları, ilçede bağımsız bir oda kuruluşu için ilk girişimleri 1983 yılında başlattı. 1988 yılındaki ikinci girişim sonuç verdi ve oda kuruluşu için gerekli destek sağlandı.

Dönemin Sanayi ve Ticaret Bakanı Şükrü Yürür'ün destekleriyle Gebze Ticaret ve Sanayi Odası'nın kurulmasına ilişkin izin 8 Ağustos 1988 tarihinde verildi. Gebze Ticaret ve Sanayi Odası olarak fiilen görev ve faaliyetlerine 5 Ekim 1988 tarihinde başladı.

22 Haziran 1989 tarihinde Kocaeli Sanayi Odası'nın kurulması nedeni ile ilgili mevzuat gereği Gebze Sanayi ve Ticaret Odası, 14 Eylül 1989 tarihinde Gebze Ticaret Odası'na dönüştürüldü.

Bölgemiz ve ülkemize katma değer oluşturma gayret ve çabası içerisinde olan Gebze Ticaret Odası, üye eğitimlerinden fuar faaliyetlerine, ikili iş görüşmeleri ile üyelerine yeni fırsatlar oluşturmaktan, ülkemize yeni ihracatçılar ve girişimciler kazandırma programlarına; birçok projeyi gerçekleştirerek, her alanda çağımızın gerekliliklerini yakalayarak, üyelerine ve bölgemiz ticari hayatına gerekli katkıyı sunmayı amaçlamaktadır.

BÖLGENİN MESLEK ODASI

Çayırova, Gebze, Dilovası ve Darıca'daki sanayici, tüccarın taleplerine karşılık verebilmek amacıyla, 5 Ekim 1988 yılında kurulan Gebze Ticaret Odası Bölgenin ekonomik ve sosyal anlamda sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak için çalışmalar başlar. Kalite, çevre ve iş güvenliği konusunda Gebze Ticaret Odası projelerini bir bir hayata geçirir... Ticaret Odası, Gebze, Çayırova, Dilovası ve Darıca'nın kentleşme sürecine ve kalkınmasına da büyük hizmet eder.

Hayal etmeden gerçekler yaşanmaz, başarı yakalanamaz... Siz bir yer hayal edin ki, kara, deniz, demir ve hava yollarının birleşme noktası olsun. Dünya çapında tanınan ekonomi ve finans merkezi İstanbul'un yanı başında bulunsun. Üniversiteler, bilimsel araştırma kurumları, teknoparklar, teknoloji merkezleri, bilişim vadisi ve organize sanayi bölgelerine sahip olsun... Böyle bir yer hayal değil gerçek... Burası bilim, sanayi, teknoloji, ticaret, kültür ve turizmde marka şehir Gebze bölgesi...

İstanbul'un Anadolu'ya açılan kapısı Gebze bölgesi, Marmaray projesi, Körfez köprüsü, 3 Boğaz köprüsü, bağlantı otoyolları, hızlı tren, Cengiz Topel Hava Limanı, Eskişehir - Topçular feribot hattı, Körfez geçiş köprüsü, Sabiha Gökçen uluslararası hava limanı ve İzmit körfezindeki limanları ile uluslararası ulaşım üssü olma yolunda hızla ilerliyor...

Gebze sadece bugün değil geçmişte de cazibe merkezi, ticari kervanların konakladığı menzil kasabasıydı. Tarihi ipek yolu, Berlin - Bağdat ve Hicaz demir yolları gibi onlarca ticaret ve kültür yolunun kesiştiği bir kavşak noktası olan Gebze, Orta Çağ'dan itibaren dünya ticaretinin önemli merkezlerinden biri olmuştur. Coğrafi konumunun özellikleri Hititler, Frigler, Fenikeliler, Lidyalılar, Persler, Asurlular, Traklar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve son olarak Osmanlı imparatorluğu gibi birçok medeniyeti bu topraklara çekmiştir.

Arkeolojik çalışmalarda Arkaik çağ paraları ve etnik buluntuların ışığında, Gebze tarihinin Misler, Bebrükler, Megaralılar, Grekler, Ripler, Lidyalılar ve Persler tarafından yerleşim yeri olarak kullanıldığı ispatlanmıştır. Hatta parayı bulan Lidyalılar, Gebze'ye önem vermiş bir uygarlıktır.

Romalılar ve daha sonra Roma'nın kolu Bizans'da Gebze'yi köprü şehir olarak kullanmıştır. İki bin 400 yıl önce bu coğrafyada kurulan Bitinya Krallığı döneminde Gebze'nin tarihi bulguları netlik kazanmaya başladı. Dünyaca ünlü Kartacalı komutan Anibal'in Bitinya Krallığına sığınıp Gebze'ye yerleşmiş olması, bölgeyi bilim adamlarının ve tarihçilerin araştırma konusu yapar.

Osmanlı ile Bizans arasında 2 Mart 1328 tarihinde yapılan Palekanon Savaşının Gebze'de yapılmış olması bölgenin geçmişteki ekonomik ve siyasi önemini göstermekte. Bugün her biri birer ilçe haline gelen, Gebze, Darıca, Çayırova ve Dilovası bölgesindeki askeri ve ticari açıdan önemli kaleler 1328 tarihinde Orhan Gazi'nin kumandanlarından İlyas bey tarafından Osmanlı toprağına katılır.

Başbakanlık Osmanlı Arşiv belgelerine göre bir zamanlar Maltepe, Kartal, Pendik ve Tuzla gibi ilçe ve bölgelerin Gebze'ye bağlı yerleşim yerleriydi. Osmanlı topraklarına katıldıktan sonra Gebze bölgesi Osmanlı için her bakımdan bir cazibe merkezi olmuştur.

Gebze Hünkâr Çayırı'nda otağı bulunan Fatih Sultan Mehmet Han'ın döneminde Gebze 150 akçelik ilçe merkezi haline gelir. Bu tarihten 1. Dünya savaşı sonuna kadar Gebze, Osmanlı imparatorluğunda İzmit

sancağına bağlı Kastamonu eyaletinin bir kaza merkezi olmuştur. Başta Mimar Sinan'ın ustalık dönemindeki eseri Çoban Mustafa Paşa külliyesi olmak üzere Gebze Osmanlı mimarisinin değerli izleri ile taçlandırılmıştır. 1. Dünya Savaşı sonrası imzalanan Mondros Mütarekesi ile Gebze, 1918 yılında önce İngiliz sonra Yunan işgaline uğrar.

Gebze düşman işgalinden 12 Ekim 1922'de Nureddin Paşa komutasındaki askerler tarafından kurtarılır. Milli Mücadele sonrasında kazanılan zaferlerin ardından Atatürk Gebze'yi ziyaret eder. Gebze dünyaca ünlü müzeci ve ressam Osman Hamdi beylerin, Yahya Kaptanların, Dalgıç Rıza Efendilerin, yaşamış olduğu yerdir. Türk müzeciliğinin kurucusu ressam Osman Hamdi Bey kültür ve sanat değeri yüksek birçok resmi ni Gebze Eskişehir'daki köşkünde çizmiştir.

Gebze tarih, kültür, sanat alanında üstlendiği onurlu ve başarılı mücadelesini bugün Türkiye'nin sanayi yarışına da önderlik ederek sürdürmüş ve Türk Sanayi ve Ticaret hayatının gelişmesinde Gebze bölgesi hep örnek olmuştur.

Sivil toplum örgütleri ve meslek odaları kentleşme sürecine katkı veren kuruluşlardır. Başarı hikâyeleri, büyük düşünen ve geleceği gören kadrolarla gerçekleşir. Uzak gibi görünen hayaller yakınlaşır ve sonunda gerçek olur. 1988 yılı Gebze ticaret ve sanayi hayatı için bir milattır. Gebze Ticaret Odasının büyük hayalleri vardır. Gebze'deki esnaf, tüccar ve sanayicinin müşterek ihtiyaçlarının karşılandığı, mesleki faaliyetlerin kolaylaştırıldığı, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişiminin sağlandığı, dürüst ve güvenilir bir kurum olmayı hedefler Gebze Ticaret Odası.

1988 yılından beri uzak gibi görünen hayalleri bir bir gerçekleştiren Gebze Ticaret Odası kurulduğu günden itibaren bölgesel, ulusal ve uluslararası ticari sorunların çözümünde, kamu kurum ve kuruluşların nezdinde girişimlerde bulunmakta. Türkiye'yi yeni yüzyıla hazırlayacak parametreleri yakalamak, sosyal içerikli konuları desteklemek, bu faaliyetlerde pay sahibi olmak, eğitim ve yaşam standartları yüksek bir kent meydana getirmek için çalışmalarına başarı ile devam etmektedir.

GEBZE TİCARET ODASI'NIN LOGOSU

Bilim, teknoloji, sanayi, ticaret, kültür ve turizmde marka kent, Gebze bölgesinin Uluslararası alandaki marka kuruluşu: Gebze Ticaret Odası! Gebze Ticaret Odası yaptığı çalışmalarla dünya çapında marka değeri olan uluslararası bir kuruluştur. Ticaret odasının başarısı, logosunun ifade ettiği anlamda saklıdır. Logoya toplu olarak bakıldığında Gebze'nin G'sini hatırlatmaktadır. Yukarı doğru uzanan iki kol yeniden doğuşu simgeler. Renklerinin mavi ve sarı olması önemlidir. Logodaki "mavi" otorite ve üretkenliği, "sarı" ise toplumsal yaşamı temsil eder. Logoya profilden bakıldığında gözü andırması ise Gebze Ticaret Odası'nın vizyon ve misyonunu ifade eder.

Bugün GTO logosu, artık dünya çapında ki çözüm ortakları ve ihtiyaç sahipleri tarafından kalite standartlarının bir sembolü olarak görülmekte. Gebze Ticaret Odası'nın en büyük hayali üyelerinin ihtiyaçlarına ve Türkiye'nin geleceğine daha büyük ölçeklerde hizmet etmek, bölgenin sorunlarına kalıcı çözümler üretmek,

üyelerinin bilgi ve birikimlerini artırarak küresel dünyada rekabet eder hale getirmektedir.

2008 tarihinden itibaren Gebze Ticaret Odası için yeni bir dönem başlamıştır. Türkiye'de bir ilk yaşanır. Bir ilçeden dört yeni ilçe doğar. Gebze Ticaret Odası Gebze, Darıca, Çayırova ve Dilovası esnaf, tüccar ve sanayiciye hizmet veren tek meslek odası olmuştur. Hizmet ağını günün şartlarına cevap verecek şekilde genişleten ticaret odası yeni kurulan ilçelere temsilcilikler açarak hizmeti üyelerin ayağına götürmüştür.

Gebze Ticaret Odası üyelerine hizmet etmek için, bölgedeki üniversiteler, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü, Türk Standartlar Enstitüsü ve Teknoparklar başta olmak üzere özel ve kamu kuruluşları ile işbirliği yapmaktadır.

Gebze Ticaret Odası bilgi ve bilişim çağında, küresel bir köy haline gelen dünya ölçeğinde yeni vizyon ve misyonu ile yerini alıyor. Gebze Ticaret Odası, daha güçlü bir Türkiye ve daha zengin bir Gebze, Darıca, Dilovası ve Çayırova için tüm üyeleri ile el ele ve gönül birliği ile hizmetlerine devam ediyor.

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ'NİN TARİHSEL GELİŞİ

Gebze Teknik Üniversitesi, sanayinin kalbinde, Avrupa ile Asya'yı birleştiren son derece önemli ve kilit bir noktada konumlanmıştır. İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Bursa ve Yalova gibi pek çok şehre 1 saat mesafede ve yaklaşık 20 milyonluk bir nüfusun merkezi konumundaki Gebze Teknik Üniversitesi, Sabiha Gökçen Havalimanı'na çok yakın mesafededir.

Gebze Teknik Üniversitesi, 1992'de kurulan Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nün temelleri ve tecrübe birikimleri üzerine ve 22 yıllık mirasına sahip çıkarak 4 Kasım 2014 tarihindeki Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile kurulmuştur. Gebze Teknik Üniversitesi, altyapısıyla, donanımıyla, akademik kadrosuyla ülkemizin en önemli bilim üssü olmaya aday, en genç ancak deneyimli üniversitesidir.

Gebze Teknik Üniversitesi, eğitim faaliyetlerine 1994 yılında Elektronik Mühendisliği, Çevre Mühendisliği, Malzeme Bilimi ve Mühendisliği, İşletme, Biyoloji ve Kimya Bölümleri'nde açılan lisansüstü programları ile toplam 80 öğrenci ile başlamıştır.

2001 yılına kadar sadece lisansüstü eğitimin verildiği Gebze Teknik Üniversitesi'nde, 2001 yılında Bilgisayar Mühendisliği ve Elektronik Mühendisliği Bölümleri'nde lisans eğitime başlanılmıştır. Bu bölümleri takiben 2002 yılında Malzeme Bilimi ve Mühendisliği, Matematik ve Fizik Bölümleri; 2008 yılında Mimarlık ile İşletme Bölümleri ve son olarak da 2010 yılında Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümleri lisans eğitimi vermeye başlamıştır. Günümüzde Gebze Teknik Üniversitesi'nde eğitim, 24 lisansüstü program ve 8 lisans bölümü ile devam etmektedir.

2016 yılı itibarıyla 2427 lisans, 3518 lisansüstü olmak üzere 5940 öğrenci Gebze Teknik Üniversitesi'nde eğitimlerini sürdürmektedir.

Gebze Teknik Üniversitesi (GTÜ)'nün Misyon ve Vizyonu

Gebze Teknik Üniversitesi, Dünya standartlarında lisans ve lisansüstü seviyede eğitim vermeyi, temel ve uygulamalı bilimsel ve teknolojik araştırmalar yapmayı ve bunları saygın uluslararası dergi ve kitaplarda yayınlamayı temel varlık sebebi olarak kabul etmiştir.

Gebze Teknik Üniversitesi, Dünya'da saygın üniversiteler arasında yer alan bir ihtisas üniversitesi olmayı temel vizyonu olarak kabul etmiştir.

BİLİM VE TEKNOLOJİ TARİHİNDE GTÜ

Gebze Teknik Üniversitesi eski adıyla GYTE önemli kurumlarımızdan birisi... Deprem şehidi merhum milletvekili Alaettin Kurt'un özel çabaları GYTE'nin kuruluşunun resmi gazetede yayınlanması. Kaymakamlık karşısındaki bir iş hanının küçük bürosunda kurulan kurucu rektörlük ofisi ve ilk rektör Prof. Dr. Hikmet Üçışık'ın açıklamaları sanki dün gibi gözümün önünden canlanıyor. Sonra GYTE'nin Fatih Devlet hastanesi yanındaki ek hizmet binası, Çayırova'da merhum Erbakan'ın Başbakanyardımcılığı döneminde 1974 yılında temeli atılan ve inşaatı tamamlanan Et Balık Kurumu binasının GYTE'ye tahsis edilmesi, Muallimköy bölgesinde binlerce dönüm yerin GYTE alanı olarak tahsisi. Rektör Prof. Dr. Merhum Ahmet Ayhan'ın Gebze ve Kocaeli ile bütünleşme çabaları ve sonraki rektörler. Sanki dün gibi gelip geçti. GYTE'nin kurulması, ardından Gebze Teknik Üniversitesi'ne dönüştürülmesi, GTÜ'nün hedefleri ve Prof. Dr. Sayın Haluk Görgün'ün yaptığı açıklamalar.

TÜBİTAK, TÜSSİDE, TSE gibi kurumları içerisinde barındıran Gebze bölgesi, Gebze Teknik Üniversitesi'ni de devreye sokarak adından söz ettirmişti. Hayata geçirilen Bilişim Vadisi ile birlikte bölgemiz sanayi, teknoloji ve eğitim şehri olma yolunda önemli bir adım atmış olacak. Bölgemiz adına atılan bu hamleler Türkiye'nin geleceği açısından çok önemli. Artık dünya bilişim ve teknoloji ile yönetiliyor. Biz de Türkiye olarak teknoloji de kendi markamızı hayata geçirmeli ve dünya pazarında bu yönde etkinliğimizi göstermeliyiz. Bunun için Gebze'de Kurulu bulunan bu kurumlara büyük görevler düşüyor.

BİLGİ KENTİ OLMAK

Gebze Teknik Üniversitesi - Sanayi - TÜBİTAK ve Bilişim Vadisi iş birliğinde önemli projelerin hayata geçirilebileceğine inanıyorum. Gebze Teknik Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Haluk Görgün ile yaptığımız söyleşi de bu noktaya dikkat çekmek istedim. Kendisi Üniversite - Sanayi iş birliğini oldukça önemsiyor. Gebze Teknik Üniversitesi, 13 adet Organize Sanayi Bölgesi Müdürü'nü ağırladı. Bu noktada bizlere açıklama yapan Rektör Görgün, sanayi kenti Gebze'nin GTÜ, TÜBİTAK, Bilişim Vadisi, TSE gibi kurumlarla bilgi kenti olmasının gerektiğini belirten Rektör Görgün, iyi bir koordinasyonla 2023 hedeflerine bu şekilde varılabileceğini söyledi ve şunları ekledi:

"GTÜ, TÜBİTAK MAM, TSE, 3 Teknopark, 9 OSB, 37 Ar-Ge Merkezi, çevresinde Sabancı Üniversitesi, Gedik Üniversitesi, Piri Reis, Kocaeli Üniversitesi var ve Bilişim Vadisi kuruluyor. Müthiş bir alt yapı ve bilgi gücü var. 2023 hedeflerini yapacak her şey var eksik olan koordinasyon. ABD'de özel bir Silikon Vadisi diye bir şey yok. Caddeye giriyorsunuz büyük şirketler başlıyor. Bilişim kültürü oluşmuş. Teknoloji koridoru yapmışlar Singapur'da hepsi konuşuluyor. Nitelikli insan ve lojistik mevcut bu ülkelerde. 1 saat mesafe içinde buradan 20 milyon insana ulaşabiliyorsunuz. Eğer biz koordinasyonu sağlayabilirsek, bunu başarırız 2023 hedeflerini çoktan ikiye katlarız. Üniversite de bir insan envanteri çıkarıyorum. İnsanların yetenekleri nedir, hangi alanlarda çalışıyor, neleri başarmış ve hangi

GTÜ'NÜN LOGOSUNUN ANLAMI

GTÜ'nün logosu ile ilgili rektör Görgün şu bilgileri veriyor:

"Biz bir dönüşüm yaşadık ve isim değişti. Artık kültür de değişecek, Üniversiteyi temsil eden her şeyin yeni anlam kazanması lazım. Bunların başında da logo geliyor. Normalde bir firmayla anlaşılırdı. Çok sayıda firmadan teklif aldık. Onlarca logo tasarımları geldi. Bunları ankete açtık, öğrenci ve öğretim üyelerine sıralayın dedik ve bu logo birinci geldi. Logodaki kelebek değişim ve dönüşümü simgeler. Yeni bir başlangıcı simgeler. Bu kelebek farklı bir kelebek bizim üniversitemizin de teknolojisini temsil ediyor."

projeleri yapabilir bu envanteri çıkartıyoruz. Teknolojik cihazlarımızın envanterini çıkartıyoruz. bu envanter çıkarsa kurumlar birbirleriyle rahat haberleşir ve iletişim kurabilir. Üniversite içinde biz bütün Üniversite'yi merkez kampüs yapmaya çalışıyoruz. Bütün cihazların hem kendi işçimizde kullanmaya hem de diğer kurumların kullanmasına açmaya çalışıyoruz."

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ'NİN İLK REKTÖRÜ PROF. DR. HALUK GÖRGÜN İLE BİLİM TEKNOLOJİ VE SANAYİ TARİHİ ÜZERİNE SÖYLEŞİ..

Gebze Teknik Üniversitesi'nin ilk rektörü Prof. Dr. Haluk Görgün ile Bilim Teknoloji ve Sanayi tarihi üzerine söyleşi yaptık. Gebze'nin bilim, sanayi ve teknoloji deki yeri ve GTÜ'nün gelecek vizyonunu konuştuk. Gebze'ye sanayi müzesi kurulması ile ilgili yapılan çalışmalar hakkında İlim Kültür ve Tarih Araştırmaları Merkezi İKTAV olarak aldığımız bilgileri tarihe not düşüp zamana noterlik yapma adına sizlerle paylaşıyoruz.

S. Bilim ve teknoloji tarihinde Gebze'nin yeri ve önemi nedir?

H.G : Bilginin nasıl kullanıldığı, bilginin toplumların hem yaşanılan gününe hem geleceğine nasıl değer katacağı her zaman önemli olmuştur. Bilgi odaklı veya ezber odaklı yaklaşım her zaman daha çok üretmenin önüne geçmiştir. Bizim bilgileri ne zaman nerede ve kendi ihtiyaçlarımız doğrultusunda nasıl kullanabileceğimizi ancak hikâyeleri ile beraber değerlendirip, gözümüzde canlandırarak, ufkumuzda yeni yaklaşımlarla bunları insanlığın faydasına, toplumun faydasına, refahına kullanmak ancak mümkün olabilir diye düşünüyoruz.

Bilim merkezi üniversitemiz Gebze Teknik Üniversitesi ülkenin hem araştırmacılarını, hem bilim insanlarını yetiştirmek üzere 1992'de kurulmuş Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nün devamıdır. Nitelikli çalışmalar ve araştırmalar, nitelikli bilim insanları ve bu doğrultudaki alt yapıyla yapıla geliyor. Zaman zaman bu çalışmaların proje aşamalarını ve son çıktılarını içimizdeki heyecan, topluma ve teknolojiye kattığımız değer bir şekilde hissedilsin diye sizlerle paylaşıyoruz.

S. Gebze bilim tarihinde Çoban Mustafapaşa Külliyesi'nin yeri nedir?

H.G. Gebze Bölgesinin aslında bilim, ilim ve sanayi ile ilgili düşünüldüğünde ilk aklıma Çoban Mustafa Paşa külliyesi geliyor. Zamanında bu külliyenin içindeki medresede eğitim veren 3 müderristen ikisi Osmanlı-

nın şeyhülislamı idi. Ebusuud Efendi, Evliya Çelebi'nin hocası Şeyhülislam Hamit Efendi örnek olarak göstereceğimiz değerli bilim insanlarıdır. Bundan sonra aklımıza gelen bilime diğer bir etkisi olanda Fatih Sultan Mehmet'tir. Hünkâr Çayırı onun otağının olduğu bir bölgedir. Fatih Sultan Mehmet Han Sahn-ı Sema Osmanlı'nın ilk üniversitesini kuran sultandır.

Bu nedenle bu bölge ilim ve kültüre önem veren insanların yaşadığı bir bölgedir. Yakın tarihte ise Gebze Teknik Üniversitesi'nin burada bulunması, TÜBİTAK araştırma merkezlerinin burada kurulmuş olması, bilgi güvenliği ve bilişim teknolojileri alanında çalışmalar yapan BİLGEM başkanlığının burada olmuş olması, metroloji enstitüsünün bu bölgede olmuş olması, TSE araştırma laboratuvarlarının, 20' nin üstünde araştırma merkezlerinin, 13 organize sanayi bölgesinin olması ve bunların laboratuvarlarının olması ve bu kurumların üniversitemizle birlikte çalışması ilimin, bilimin ve sanayinin merkezi olan bir bölge olmayı Gebze'ye kazandırmıştır.

5. Gebze'de neden bir bilim ve sanayi tarihi müzemiz yok?

H.G: Bunu hep beraber sormamız lazım ve bunu yapabilmek adına hep beraber çalışmamız gerekiyor. Buradan sizin vasıtanızla, bu işte öncülük yapmak adına gönüllü olduğumu, üniversitemin hem yönetim hem hocaları hem araştırmacıları ve de personeli ile katkıda bulunmak adına elimizden geleni yapacağımızı, hatta bunun yakışan yerinin de üniversitemizin kampüsü olacağını sizlerin aracılığı ile ifade edeyim. Tabi ki bunun hem bilgi hem araştırma hem de maddi boyutu var. Bu konularda bölgemizin ülke ihracatına büyük katkıda bulunan firmalarının, sanayicilerinin, ticaret odalarının, sanayi odalarının hatta Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın, Ekonomi Bakanlığı'nın, TOBB'un katkı vereceğini düşünüyorum. Büyük ölçekli bir sanayi müzesi Gebzemize Kocaelimize yakışır. Buyla ilgili ben her yurt dışı seyahatimde mutlaka gittiğim şehrin sanayi müzesini geziyorum. Hikayesine bakıyorum. İçeriğine,

topluma verdiği hizmete bakıyorum. Görüntülü olarak bunları raporluyorum. İnşallah neden sanayi müzesi hayata geçmesin ki bunu bölge dinamikleri ile birlikte başaracağımız bir proje olarak düşünüyorum.

5. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsünden Gebze Teknik Üniversitesine geçişin serüvenini kısaca anlatır mısınız?

H.G : Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü çok ulvi ve çok yerinde bir kararla 1992 yılında Türkiye'de iki yerleşkede kurulan güzide kurumlardan bir tanesiydi. Gebze'de kurulmuş olmasının biraz önce ifade ettiğim altında kurumların ve sanayi bölgelerinin araştırma merkezlerinin burada olması yatıyor. GYTE ülkenin araştırmacı ve bilim insanını karşılama ufkı ile kurulmuştur. Buranın araştırmacıları, profesörleri gelecekte bur da akademik faaliyetler yapacak kişiler dünyanın çeşitli yerlerine doktora çalışmaları yapmak üzere yurt dışına gönderilmişlerdir. Gittikleri yerde hocalar en iyi hocalarla araştırma geliştirme faaliyetlerinde bulunmuş ve o çalışmaları gerek laboratuvar alt yapısıyla gerek edindikleri bilgilerle ülkemizi GYTE'ye taşımışlardır.

Kalkınma Bakanlığımızın eski adı ile Devlet planlama teşkilatının, YÖK'ün ve Maliye Bakanlığı'nın destekleri ile üniversite bu anlamda ciddi bir yapılaşmaya gitmiş. Tabi 2014 yılına gelindiğinde ağırlıklı olarak hocalarının çoğunun yurt dışı diplomalı, yüksek lisan ve doktora öğrencilerinin ağırlık teşkil ettiği bir üniversite haline gelmiştir.

55 derece programımızda lisan, yüksek lisan ve doktora eğitimi veriyoruz. Bu programların sadece 9 tanesi lisan eğitimi veriyor, geri kalan 46 derece programı ya yüksek lisan yada doktora programı. Dolayısı ile 6 bin 6 yüz öğrencimizden 4 bin üzeri öğrenci yüksek lisan ve doktora öğrencisi olarak eğitim alıyor. Burası ciddi bir araştırma merkezi; zaten yapılan ulusal ve uluslararası indekslerde Gebze Teknik Üniversitesi'nin üst sıralarda yer almasından da anlaşılıyor.

2016 da Gebze Teknik Üniversitesi, ODTÜ tarafından yapılan Türkiye'nin en iyi üniversiteleri sıralama çalışmasında tıp fakültesi olmayan üniversiteler içinde Türkiye 2. sı oldu. Düşünebiliyor musunuz üniversitemizin önünde sadece ODTÜ var. Tıp fakültesi olan üniversitelerde tüm Türkiye'deki 190 üniversiteyi sıraladığınızda 5. sıradayız bu müthiş bir başarıdır.

Butik bir üniversite, 210 öğretim üyesi var, 6 bin öğrencisi var, araştırmacıları 350 civarında, müthiş üretken bir kampüs ve bilim yuvası.

2014 yılında teknik üniversite vasfı ile ilk kuruluş kurgusundan da çok ayrılmadan, birazcık tanınırlığı, görünürlüğü ön planlara çıksın, bölgesindeki sanayi kuruluşları ile araştırma merkezleri ile devletin diğer kurumları ile çalışma enerjisini ve sinerjisini biraz daha artırsın diye kurulandı. Çünkü enstitü kavramı akademik camiada iyi anlaşılmış olmasına rağmen toplum nezdinde enstitünün; bir üniversiteye eş değer olduğu ileri ve yüksek teknoloji araştırmalarının yapıldığı bir üniversite olduğu çok iyi anlaşılmamıştır.

Üniversitemiz 2000'li yılların başında ilk defa lisans öğrencisi alırken rehberlik öğretmenleri ve dershanedeki danışman öğretmenler aday öğrencilere 'orayı yazarsanız başka bir üniversiteden tamamlayıcı dersler alırsınız, orası enstitü orası üniversite değil' deyince tercihlerde son sıralarda kalmış. İlk sene yerleşen düşük puanlı öğrencilerden sonraki sınavlardan sonra öğrenciler önceki senenin sınav sonuçlarına bakarak tercih etmişler bu nedenle puanlar bazı bölümlerde düşük.

Yüksek teknoloji enstitüsü kurgusu bozulmadan isminde ve işleyişinde birtakım değişiklikler yapılarak 7 tane yeni araştırma enstitüsü kurularak 2014 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın, cumhurbaşkanı olduktan sonra kurduğu ilk üniversite olarak yine Gebze'de ülkemizin üniversiteler tarihinde yerini aldı. Nitelikli çalışmalarımıza devam ediyoruz. Herkesi iç paydaş olarak görüyoruz. Dış paydaş diye bir tanımımız yok. Yerel yönetimlerde bizim iç paydaşımız, STK'lar da iç paydaşımız, öğrencilerimiz, çalışanlarımız, Ar-Ge merkezleri organize sanayi bölgelerimiz bunların başkanları, burada faaliyet gösteren firmalar, herkes iç paydaşımız. Çünkü burası bir devlet üniversitesi burası hepimizin üniversitesi. Buradaki alt yapı ile buradaki insan kaynağı ile hep beraber el ele verip üretmek, ülkemizin refah seviyesini yükseltmek, kg başına dolar ihracatımızı artırmanın hepimiz sorumluluğunun bilincinde olarak çalışıyoruz.

S. Gelecekte Gebze Bölgesinin bilim, sanayi ve teknoloji tarihindeki yeri ve önemi ne olacak?

Gebze'ye baktığımızda bir dönüşüm içinde olduğunu görüyoruz. Bunun en somut örneği bölgemizde sanayinin kalbi olarak ifade edilen Gebze'nin dijital dünyanın da kalbi olma yönündeki çabasıdır. Bunun en büyük adımı Bilişim Vadisi olarak adlandırılan Mu-

allimköyde yapılan ülkemizin yaklaşık 100 bin gencine istihdam sağlayacağı, bilişim konularında, siber güvenlik konularında, yazılım konularında dünyadaki tüm çalışan insanlarla rekabet edebilecek bir platformun oluşturulmaya çalışılmasıdır.

Bilişim ve elektronik artık her şeyin içinde. Örneğin bütün organize sanayi bölgelerindeki üretim tesislerine girdiğinizde aslında ilk yaptıkları güvenlik çalışması, bilgi güvenliği ve siber güvenlik çalışmasıdır. Ben Gebze Bölgesinin sanayinin kalbinin yanında aynı zamanda dijital dünyanın kalbi olacağına da inanıyorum. Bununda çok uzun bir zaman almayacağını düşünüyorum; çünkü sanayi devrimlerinden bahsediliyor endüstri 4.0 dan bahsediliyor.

Endüstri 4.0 aslında adından da anlaşılacağı üzere bir devrim, üretimde süreçlerde hemen hemen herkesin aynı yaklaşımla bilişimi, elektroniği, yazılımları, interneti, haberleşmeyi kullanması demek. Bunu kısmen kullanan firmalarımız mevcut ama tüm üretim süreçlerini biz çok yakın zamanda endüstri 4.0'a göre hareket edeceğine inanıyoruz ve bu konuda üniversite olarak elimizden geleni yapmaya gayret gösteriyoruz.

Bilişim Vadisi'nin endüstri 4.0'a geçiş sürecindeki önemi ve benim dijital dünyanın kalbi olacak yaklaşımının altında yatan sebep bu. Endüstri devrimlerine bakıldığında zaman aslında 1700' lü yılların sonunda 1. Devrim, 1800' lü yılların sonunda 2. Devrim, 1970'li yıllarda yapılan 3. Devrim ve şimdi 2000'li yıllara baktığımızda ilk iki ve üçüncü devrim arasında 100 yıllık bir fark varken 3. Ve 4. Sanayi devrimi arasındaki bu yıl farkı 60- 70 yıla düştü. Ben inanıyorum ki 5. sanayi devrimi çok daha kısa sürede olacak ve Gebze Bölgesi bu 5. sanayi devriminin inşallah merkezi olacak.

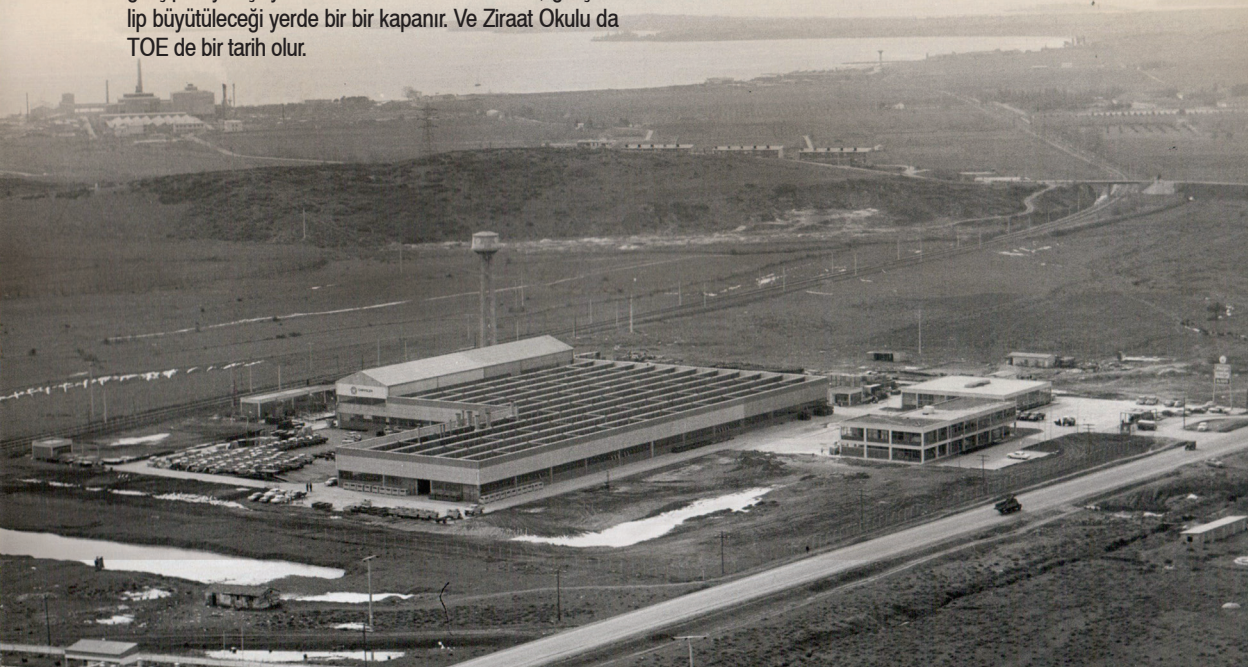
(Kaynak: Devri Alem Belgeel tv programı belgesel çekimi. Ocak 2017 ve www.gebze-gazetesi.com ve İlim, Kültür, Tarih ve Teknoloji Araştırmaları Merkezi arşivi)

TARIM, ZİRAAT VE SANAYİ TARİHİNDE ÇAYIROVA BÖLGESİ

Çayirova, geçmişte sahip olduğu kültür ve ticaret birikimini Türk sanayi ve ziraat alanında da sürdürür. Çayirova'da kurulan ve Türkiye'de ilk olan önemli bir yere götürüyoruz. Burası Çayirova adı ile özdeşleşen Çayirova Ziraat Okulu. Cumhuriyet döneminde yapılan sanayi atılımları en çok bu bölgede kendine yer bulurken, tarım ve ziraatta unutulmaz. Türkiye'de tarımın gelişmesinde büyük katkısı olan teknik ziraatçılarda Çayirova da yetişmiştir.

1943 yılında dönemin Tarım Bakanı Prof. Dr. Şevket Raşit Hatipoğlu'nun talimatıyla Teknik Bahçıvanlık Okulu Çayirova'da kurulur. 4 milyon metre karelik sazlık ve bataklık halindeki arazi önce tarıma elverişli hale getirilir. Teknik bahçıvanlık okulunda yetişen teknik insanlar tarım ve ziraatın gelişmesine öncülük ederler. Çayirova ziraatta okumak bir ayrıcalıktı. Burada yetişen öğrenciler bugün çok önemli mevkilerde görev yapmakta ve Çayirova ziraatı unutmamakta. Türk tarımına büyük hizmetler yapan Ziraat Meslek Lisesi-Zirai Üretim İşletmesi Personel Eğitim Merkezi Müdürlüğü olarak hizmetlerine devam eder.

1960'lı yıllarda Çayirova bölgesi sanayiye açılır. Çayirova bölgesi kısa adı TOE olan Türkiye Otomotiv Endüstrisine ev sahipliği yapar. Ardından Çayirova Cam Fabrikası adı ile Türkiye Şişe Cam fabrikası kurulur. Bunlar Çayirova'nın yükselmesinde ilk ve önemli adımlar olur. Türkiye'nin göz bebeği olan tarım ve sanayiye birlikte gelişip büyüt Çayirova'da. Bu önemli kurumlar, geliştirilip büyütüleceği yerde bir bir kapanır. Ve Ziraat Okulu da TOE de bir tarih olur.

ÇAYIROVA BÖLGESİNDE SANAYİLEŞME

Türk tarımı ve sanayileşmesinin gelişmesine öncülük eden Ziraat Okulu ve TOE kapanır kapanmasına ama zaman geçtikçe Çayırova özel sanayi müteşebbisleri için cazibe merkezi haline gelir. Kocaeli'nin gelişip büyümesiyle de en hızlı sanayileşen bölgelerden biri olur.

Çayırova otomotiv, gıda, plastik, çelik, elektrik, deri, kimya, elektronik, kauçuk ve pek çok alanda ülkenin sanayi ihtiyacının büyük bir kısmını karşılamaktadır. Bunlar gerçekten de bir bölgenin aynı anda sahip olabileceği nadir güçlerdendir. Sadece sanayi kuruluşlarının değil, hizmet ve finans sektörünün de gözbebeği konumundadır Çayırova. Bankalar merkezlerini buraya taşımakta. Çayırova bankacılık üssü olmaktadır.

Sanayi üretimdeki başarının sırrı denetimdir. Denetim kaliteyi de beraberinde getirir. Bu nedenle 1998'de Türk Standartları Enstitüsü Bölge Müdürlüğü Çayırova'da kurulur. Kalite Kampüsü Deney Laboratuvarı, müşterilerden gelen deney isteklerini karşılayıp, en yüksek kalitede ürün standardına ulaşmayı hedefler.

Türkiye Otomotiv Endüstrisinin temeli TOE ile Çayırova'da atılmıştı. Bugün bu bölgede Taşıt Araçları Yan Sanayi bir başka ifade ile TOSB kurularak Otomotiv sanayi gelişir. Bugün Türkiye'de otomotiv yan sanayicilerinin faaliyet gösterdiği tek global İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Çayırova'dadır.

GEBZE SANAYİ TARİHİN'DE ÇAYIROVA CAM FABRİKALARI

Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş., 17 Şubat 1934'te Bakanlar Kurulu'nun kararıyla Türkiye'de yerli cam sanayinin kurulması için Türkiye İş Bankası görevlendirildi. 4 Temmuz 1935'te ilk üretimini gerçekleştiren fabrika o dönemde Türkiye'nin cam tüketimi 3500 ton iken 3000 ton üretim kapasitesiyle İstanbul Paşabahçe semtinde faaliyete geçti. İlk yıllardan itibaren sadece şişe ve bardak üreten fabrikada üretim el emeğine dayanıyordu. 1954'te alınan makinelerle seri üretime geçildi ve üretim kapasitesi 5000 tona çıktı.

ÇAYIROVA CAM SANAYİ

Gebze'de 1959 yılında Türkiye'nin ilk düzcam üretimini gerçekleştirmek üzere kurulan Çayırova Cam Sanayii A.Ş. 1961 yılından bu yana yaptığı üretimle üzerine düşen misyonu başarı ile gerçekleştirmiştir. Düzcam sektörünün gelişmesinde ve bugün geldiği noktaya ulaşmasında çok önemli katkıları olmuş ve milli ekonomiye büyük katma değerler kazandırmıştır. Ancak Şirketin 3 ve 4 no'lu fırınlarındaki son buzlu cam üretim faaliyetini ekonomik ve teknolojik nedenlerle sona erdirilme gerekliliği hasıl olduğu için Yönetim Kurulu 24.11.2004 tarihli toplantısında aldığı kararla 2004 yılı sonu itibariyle üretim faaliyetine son verilmesini kararlaştırmıştır. Bu karar doğrultusunda yıl sonunda uygulamaya geçilerek fırınlar soğutulmuş ve üretim faaliyeti sona erdirilmiştir. Şirketimizde bulunan iskelemiz faal durumda olup, şirket bünyesinde 2 personelimiz bulunmaktadır. Şirketin ana ortağı Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'dir.

(Kaynak : Çayırova Cam Sanayi resmi internet sitesi)

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (TÜBİTAK) TARİHİ

TÜBİTAK 1963 yılında, Türkiye’de planlı ekonomi döneminin başlangıcında kurulmuştur. Kuruluş aşamasında en temel görevleri, özellikle doğa bilimlerinde temel ve uygulamalı akademik araştırmaları desteklemek ve genç araştırmacıları teşvik etmek, özendirmektir. Bu görevleri yerine getirebilmek amacıyla, temel bilimler, mühendislik, tıp, tarım ve hayvancılık alanlarında dört araştırma grubu ile Bilim Adamı Yetiştirme için kurulmuştur.

1968’de Ankara’da, Elektronik Araştırma Ünitesi’nin, şimdi Gebze’de faaliyet gösteren Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü -TÜBİTAK - UEKAE; 1971’de Yapı Araştırma Enstitüsü’nün (1989’da TÜBİTAK Bilim Kurulu kararı ile araştırma grubu şekline dönüştürülmüştür); 1972’de Gebze’de Marmara Bilimsel ve Endüstriyel Araştırma Enstitüsü’nün, şimdi Marmara Araştırma Merkezi -TÜBİTAK - MAM; 1973’de Güzümlü Araçlar Teknolojisi ve Ölçüm Merkezinin, şimdi Savunma Sanayi Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü - TÜBİTAK-SAGE; 1984’de Ankara Elektronik Araştırma Geliştirme Enstitüsü’nün, 1995’te Bilgi Teknolojileri ve Elektronik Araştırma Enstitüsü - BİLTEN ve şimdi Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitüsü - TÜBİTAK - UZAY; 1986’da Ulusal Metroloji Enstitüsü’nün - TÜBİTAK - UME ve 1983’te Milli Eğitim Bakanlığı ile birlikte ortaklaşa kurulan ve 2002’de TÜBİTAK Başkanlığına doğrudan bağlı Enstitü haline gelen Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü’nün - TUS-

SİDE kurulmasıyla birlikte kurumun görevleri arasında yer alan araştırma faaliyetlerine başlanmıştır.

TÜBİTAK, 1967 yılında Dokümantasyon ve Enformasyon Merkezini kurarak araştırmacılara Ar-Ge alanında dokümantasyon hizmeti vermek görevini üstlenmiştir. Bu merkez, 1996’da akademik bilgisayar ağı kurulduktan sonra Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezine - TÜBİTAK - ULAKBİM dönüştürülmüştür. Bu merkezin yanı sıra, 1995’te Ulusal Gözlemevinin-TÜBİTAK-TUG ve 1995’de Enstrumental Analiz Laboratuvarının, şimdi Ankara Test ve Analiz Laboratuvarı - TÜBİTAK - ATAL; 1996’da Temel Bilimler Araştırma Enstitüsü’nün - FEZA GÜRSEY; 2001’de Bursa Test ve Analiz Laboratuvarının - TÜBİTAK - BUTAL kurulmasıyla, araştırmacılara farklı alanlarda çeşitli bilimsel ve teknolojik altyapı hizmeti verilmektedir.

TÜBİTAK, kuruluş kanunu gereği, uluslararası ikili ve çok taraflı bilimsel ve teknolojik işbirliği faaliyetlerinde Türkiye’yi temsil etmekte ve bu alandaki koordinasyonu sağlamaktadır.

Toplumda bilimsel, teknolojik ve yenilik faaliyetlerine yönelik farkındalığın ve bilim okuryazarlığının artırılmasına yönelik etkinliklerin gerçekleştirilmesi, TÜBİTAK’ın kurulduğu ilk yıllardan başlayarak, yayınlanan dergi ve kitaplar, gerçekleştirilen yarışma ve şenlikler aracılığı ile hayata geçirilmektedir..

Daha önce “Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu” olan TÜBİTAK ismi, 7 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5376 sayılı Kanun ile, “Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu” olarak değişmiştir.

5376 sayılı Kanun ile ayrıca bilgi ve teknolojinin üretildiği ortamlardan, kullanıldığı ortamlara aktarılmasını sağlayacak, üniversite - sanayi işbirliğini geliştirecek çeşitli ve etkin mekanizmaların kullanımına olanak verecek hükümler getirilmiştir.

TÜBİTAK MARMARA ARAŞTIRMA MERKEZİ

1972 yılında kurulan TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (MAM), çalışmalarını Kocaeli’de “TÜBİTAK Gebze Yerleşkesi”nde sürdürmektedir. Araştırma, geliştirme ve inovasyon yetkinliklerini kullanarak bilim ve teknoloji üretiminde dünya lideri olmayı hedefleyen merkezin bünyesinde, her biri geniş yetkinlik alanına sahip Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü, Enerji Enstitüsü, Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Enstitüsü, Gıda Enstitüsü,

Kimya Enstitüsü, Malzeme Enstitüsü ile Yer ve Deniz Bilimleri Enstitüsü bulunmaktadır.

Sahip olduğu araştırma kabiliyet ve kapasitesi, araştırma alt yapısı, dünya standardı yönetsel ve işletim süreçleri ile ileri teknoloji dünyasının öncü kuruluşlarından olan TÜBİTAK MAM, müşteri odaklı yaklaşımı ile kamu, savunma ve özel sektör kurum ve kuruluşları ile akademik kurumlara özgün çözümler sunmaktadır. Bu çözümlerini temel araştırma, uygulamalı araştırma ve geliştirme, teknoloji transferi, inovasyon, sistem ve tesis kurma, ulusal standart ve norm belirleme, profesyonel danışmanlık ve eğitim çalışmaları ile gerçekleştirmektedir.

TÜBİTAK - MAM KÜTÜPHANESİ

TÜBİTAK- MAM Cahit Arf Kütüphanesi 1972 yılında MAM-Elektronik Bölüm Binasının küçük bir odasında kurulmuştur. Hizmete başladığında Marmara Araştırma Merkezinde çalışan personele bilim, teknoloji, teknolojik yöntemler ve diğer gelişmelerle ilgili her türlü belge ve bilgiyi sağlama görevini üstlenmiştir. 1993 yılında ise mevcut binasına taşınmıştır.

Bugün tarihsel geçmişi ve birikimi ile fen bilimleri ve teknik alanlardaki yayınların zenginliği bakımından bölgenin en zengin, yerleşke içi ve dışına verdiği hizmetler açısından da en dinamik kütüphanesi olma özelliğine sahiptir.

Açık raf sistemi uygulanan kütüphanemizden tüm vatandaşlar doğrudan veya online olarak dışarıdan belirli koşullar çerçevesinde yararlanma olanağına sahiptirler.

TÜBİTAK

TÜSSİDE

TÜRKİYE SANAYİ SEVK VE İDARE ENSTİTÜSÜ (TÜSSİDE)

Gebze'de faaliyet gösteren TÜSSİDE, 1971 yılında üniversite ve sanayi işbirliğinin oluşturulması amacıyla Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından önerilmiştir. 1975 yılında tesislerin temeli atılmaya başlanmış ve enstitü yönetmeliği 1980 yılında Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Enstitünün kuruluşunda özel sektörden Sakıp Sabancı, Vehbi Koç, Nejat Eczacıbaşı Maliye Bakanları'ndan merhum Adnan Kahveci, büyük destekleri olmuştur.

Danışmanlık ve eğitim şirketlerinin yaygın olmadığı 1980'lerde, MEB ve TÜBİTAK ortaklığıyla kurulmuş olan TÜSSİDE, hem kamu hem de özel sektör yöneticilerinin yetkinliklerini geliştirmek için pek çok eğitim düzenlemiş ve bu yolla ülkemizdeki önemli bir ihtiyacı karşılamıştır.

2000'li yıllara gelindiğinde ülkemizde yaşanan ekonomik kriz sonrasında yönetim geliştirme rehberliğine ihtiyaç duyulmuştur. TÜSSİDE, bu dönemde kamuda kurumsal yönetim sistemlerinin kurulması ve geliştirilmesine yönelik, kuruma özel çözümler içeren uzun soluklu projeler gerçekleştirmeye başlamıştır.

2004 yılı sonrasında, ülkemizdeki Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) kültürü ve kaynaklarının gelişmesiyle birlikte yönetimde Ar-Ge faaliyetlerine olan ihtiyaç öne çıkmıştır. Bu ihtiyaca yönelik olarak Ar-Ge çalışmalarına ağırlık verilmiş ve TÜSSİDE, TÜBİTAK'a doğrudan bağlı bir enstitü haline gelmiştir. TÜSSİDE'de yönetim bilimleri alanında Ar-Ge içerikli Araştırma, Tasarım, Danışmanlık ve Eğitim projeleri yürütmektedir.

TÜSSİDE, uzman kadrosu ve üniversitelerle olan işbirlikleriyle 35 yıldır hizmet verdiği kurum ve kuruluşların kurumsal kapasitelerini ve çalışanlarının bireysel yetkinliklerini arttırmaya yönelik faaliyetler gerçekleştirmektedir.

TÜBİTAK TÜSSİDE "Ürettiği Değerler ile Yönetim Bilimlerinde Referans Alınan Bir Merkez Olmak" vizyonu doğrultusunda çalışmalarına yüksek motivasyon, kararlılık ve azimle devam etmektedir.

TÜRK STANDARTLAR ENSTİTÜSÜ (TSE) GEBZE KALİTE KAMPÜSÜ

Gebze'de faaliyet gösteren TSE Kalite Kampüsü çalışıyor. 40 bin m2'si kapalı toplam 220 bin m2 alanda konumlu TSE Gebze Kalite Kampüsü; ürün ve sistem belgelendirme, deney, kalibrasyon, eğitim, gözetim ve muayene olmak üzere uygunluk değerlendirme sektörünün her alanında ulusal ve uluslararası arenada çözüm üretebilen Türkiye'nin En Büyük Uygunluk Değerlendirme Merkezi'dir. Ulusal ve uluslararası pek çok organizasyona ev sahipliği yapabilen Kalite Kampüsünde; farklı ihtisas alanlarında uzmanlıkların yürütüldüğü 17 bina, 1 misafirhane, 320 kişilik yemekhane, 360 kişilik konferans salonu ve 16 adet toplantı salonu, açık otopark alanları ve spor salonu bulunmaktadır. 321'i kadrolu toplamda 500'ü aşkın personelle hizmet vermekte. Aynı zamanda TSE Marmara Bölge Koordinatörlüğü'nü de bünyesinde barındıran Gebze Kalite Kampüsünde bir çok hizmet birimlerimi faaliyet göstermektedir.

TSE Deney ve Kalibrasyon Merkezi, başkanlığı Kocaeli-Gebze merkezli olarak yürütülen, 9 ilde 21'in aktif olarak görev aldığı, yaklaşık 20.000.000 TL'lik mevcut yatırımların tamamlanmasıyla 25'e çıkacak olan deney ve kalibrasyon laboratuvarlarından oluşmaktadır.

Laboratuvarların tamamı TS EN ISO/IEC 17025 standardına göre akredite olup verdiği sertifika ve raporların uluslararası tanınırlığı ve kabul şartları sağlanmıştır. TSE Laboratuvarları olarak akreditasyonda çok önemli olan karşılaştırma ve yeterlilik sağlayıcı akredite kuruluş (ILC/PT Provider) olarak hizmet vermektedir.

Uluslararası Muayene ve Gözetim Başkanlığı kapsamında Kocaeli- Gebze merkezli yürütülen faaliyetler kapsamında TSE Gebze Kalite Kampüsü ile Uluslararası Gözetim ve Muayene Alanında Türkiye'nin En Kapsamlı Yerli Kuruluşu ünvanına sahiptir.

GEBZE BİLİŞİM VADİSİ (Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi)

Türkiye'nin marka kuruluşlarından birisi olan Gebze Bilişim Vadisi ; 11.06.2011 tarihli 27961 sayılı resmi gazetede kuruluşu ilan edilmiştir. Gebze Muallimköy Teknoloji Geliştirme bölgesi olarakda bilinen Bilişim Vadisi; 2.847.969 m2 alan üzerine kurulmuş Türkiye'nin ilk ihtisas teknoloji geliştirme bölgesidir. Bilişim Vadisi'nin bulunduğu alanı kapsayan sahanın 1/5000 nazım ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planları Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 28.02.2014 tarihli ve 1558 sayılı yazısı ile onaylanmıştır. Bununla beraber, topoğrafyası yapılaşmaya uygun, mülkiyeti kamu kurumlarına ait (Maliye Hazinesi ve Gebze Teknik Üniversitesi) taşınmazları içerisinde alan ve kıyı kenar çizgisine kadar inilecek şekilde hazırlanan genişleme alanı ile birlikte Bilişim Vadisi, 25/04/2016 tarihli ve 8800 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile toplam 3.338.470,54 m2lik alanın sınırları kesinleşerek, 11/05/2016 tarihli ve 29709 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

10.08.2012 yılında şirket kuruluşunu gerçekleştiren, bilgi ve iletişim teknolojileri, yazılım, elektrik ve elektronik, nanoteknoloji gibi alanlarda faaliyet gösteren bilişim odaklı firmalara hizmet vermeyi hedefleyen vadi; aynı zamanda 10.000m2' alana sahip Türkiye'nin en büyük Girişimcilik ve Kuluçka Merkezi'ne ev sahipliği yapmaktadır.

TÜBİTAK, Gebze Teknik Üniversitesi (GTÜ), TSE, KOSGEB, Gebze Ticaret Odası (GTO), Kocaeli Sanayi Odası (KSO), Kocaeli Ticaret Odası (KTO), Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (KBB), İstanbul Ticaret Odası (ITO), İstanbul Sanayi Odası (ISO) ve TOSB ortaklığı ile kuruldu. Bilişim Vadisi diğer teknoparklar gibi bir AR-GE ve inovasyon merkezi olarak kurgulanan Bilişim Vadisi, bu misyonuna ek olarak Türkiye'nin teknoloji tabanlı büyümesi ve 2023 vizyonunda belirtilen hedeflerine ulaşabilmesi için bilişim alanında Türkiye'nin merkezi olacak ve çağ atlatacak bir yapı olarak planlanmaktadır. Türkiye'nin

en büyük sanayi potansiyeline sahip bölgesinde akademi-sanayi- girişimcilik ekseninde ülkemize katma değer katacak ve teknoloji odaklı büyüme hamlesini gerçekleştirecek dev projelerin yanı sıra, Türkiye'nin girişimcilik ekosistemini yeniden dizayn edecek ve büyütecek genç girişimciler Bilişim Vadisi'nin lokomotifi olacaklar.

BİLİŞİM VADİSİ İNŞAATI

Etap etap tasarlanan vadinin 1. ve 2. etap alt yapı çalışmaları tamamlanmıştır. Üstyapı inşaatı bünyesinde ise 1.1.A olarak adlandırılan 55.000 m2 alana inşaa edilen kompleks inşaatında sona gelinmiştir. Ocak ayında açılması planlanan bu kompleks bünyesinde; 10.000 m2 alana kurulu olan ve sektörün önde gelen firmalarının destekleri ile "Türkiye'nin İlk İnkübasyon Ağı" olarak çalışacak olan "BVİnkübator", 15.000 m2 alana kurulu İdari ve AR-GE Ofisleri Binası ile, TÜBİTAK BİLGEM önderliğinde kurulacak olan "Prototip ve Test Merkezi" bulunmaktadır.

Bilişim Vadisi hedeflediği etkiyi başlatacak faaliyetleri gerçekleştireceği ekosisteminin ilk adımlarını bu 3 ana yapı üzerine kurmaktadır. Yönetim ofisleri ve Ar-Ge firmalarımıza ev sahipliği yapacak olan idari kule ve kuluçka merkezin bünyesinde 1500'e yakın Ar-Ge ve yazılım uzmanı Türkiye'nin teknoloji odaklı büyümesine katkı sağlayacak projeleri hayata geçireceklerdir

Alanında uzman ulusal ve uluslararası üniversitelerin ve sanayicilerin işbirliğinde "Tematik İnovasyon Merkezleri" ile Bilişim Vadisini bir üniversite sanayi işbirliği aksiyon merkezi haline getirmeyi planlıyoruz. Bu noktadan hareketle "üniversitelerin bilişim vadisi yapısına entegrasyonu" çalışmalarımız kapsamında yaptığımız görüşmeler neticesinde akademi ile Bilişim Vadisi'ni bir Eğitim ve Teknoloji Üssü haline getirecek "çok üniversiteli ortak araştırma projesi" odaklı işbirlikleri konusunda ulusal ve uluslararası temaslarımızı tüm hızı ile gerçekleştireceğiz.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ KURULUŞ TARİHİ:

DÜNYADA OSB UYGULAMALARI

Dünyada OSB uygulamasına ilk kez, XIX. Yüzyılın ilk yarısında ABD’ de kendiliğinden ortaya çıkan bir uygulamayla rastlanılmıştır. ABD’ de 1885 yılında hazırlanan bir raporda ise ekonominin geliştirilmesiyle bağlantılı olarak “Sanayi Bölgesi” fikri ortaya atılmıştır. Organize Sanayi Bölgeleri ile ilgili ilk bilinçli uygulama ; 1896 yılında İngiltere’ nin Manchester kenti yakınlarında kurulan “Trafford Park” uygulamasıyla gerçekleştirilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı ile birlikte başlayan dönemde, OSB’ler bir devlet yatırımı olarak görülmeye başlanmış, gelişmekte olan ülkelerde küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin geliştirilmesine hizmet eder bir biçimde düzenlenmiştir.

Savaşı sonrasında belli yörelerde sanayi patlaması olabileceği öngörülerek; büyük kent merkezlerine ve sanayi alanlarına olabilecek yönelmeye karşı koyabilmek amacıyla yeni politikalara başvurulmuş ve bu amaçla 1945 yılında “Sanayinin Dağılımı Yasası” çıkarılmıştır.

TÜRKİYE’DE OSB UYGULAMALARI

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, OSB’leri “Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılan-

masını sağlamak, çarpık sanayileşme ve çevre sorunlarını önlemek, kentleşmeyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla; sınırları tasdik edilmiş arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dâhilinde gerekli idari, sosyal ve teknik altyapı alanları ile küçük imalat ve tamirat, ticaret, eğitim ve sağlık alanları, teknoloji geliştirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve bu Kanun hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretim bölgeleri” olarak tanımlanmaktadır.

OSB’ LERİN KURULUŞ AMAÇLARI NEDİR.?

Sanayinin disipline edilmesi, Şehrin planlı gelişmesine katkıda bulunulması, Birbirini tamamlayıcı ve birbirinin yan ürününü teşvik eden sanayicilerin bir arada ve bir program dâhilinde üretim yapmalarıyla, üretimde verimliliğin ve kar artışının sağlanması, Sanayinin az gelişmiş bölgelerde yaygınlaştırılması, Tarım alanlarının sanayide kullanılmasının disipline edilmesi, Sağlıklı, ucuz, güvenilir bir altyapı ve ortak sosyal tesisler kurulması, Müşterek arıtma tesisleri ile çevre kirliliğinin önlenmesi, Bölgelerin devlet gözetiminde, kendi organlarının yönetiminin sağlanması.

TÜRKİYE'DE İLK OSB NEREDE KURULDU ?

Türkiye' de 1960 yılında başlayan planlı kalkınma döneminde sanayinin "lokomotif sektör" olduğu saptanmış ve ekonomik dengenin kurulması, ekonomik ve toplumsal kalkınmanın birlikte gerçekleştirilmesi, belli bir hızda büyüme ve sanayileşmeye önem verilmesi gibi uzun vadeli hedefler belirlenmiştir. Belirlenen hedefler doğrultusunda; ülkede sanayinin geliştirilmesi amacıyla uygulamaya konulan pek çok teşvik tedbirlerinden biri olan OSB uygulamalarına, ilk olarak 1961 yılında Bursa OSB'nin kurulmasıyla başlanmıştır. Bursa OSB, Dünya Bankası'ndan alınan kredi ile kurulmuştur.

Türkiye'de OSB uygulamaları her hangi bir yasal mevzuatı olmadan 1982 yılına kadar devam etmiştir. Söz konusu mevzuat boşluğunun giderilmesi amacıyla 31 Ocak 1982 tarih ve 17591 sayılı Resmi Gazete'de "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Fonlar Yönetmeliği" yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Fonlar Yönetmeliği'nin "Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanat İnşaatı ve İşletme Giderleri Fonu" başlığını taşıyan 29 - 42 maddelerinde Organize Sanayi Bölgeleri için fonun kullanımı, fon hesabının kaynağı ve işleyişi, kredinin tahsisi, arsa iktisabı, kredinin geri dönüşü gibi hususlar düzenlenmiştir. Devlet bütçesinden fona kaynak aktarılmış ve bu fondan OSB'ler kredilendirilerek desteklenmiştir. OSB'lerin kurulması, o tarihlerde 5 yıllık kalkınma planlarındaki hedefler doğrultusunda Bakanlar Kurulu Kararları ile gerçekleştirilmiştir. Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulması kararlaştırılan OSB'lerin alt yapı yatırımlarının % 99'u Bakanlık Fonundan, % 1'i ise, OSB'yi

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ KANUNU

Kanun Numarası : 4562
Kabul Tarihi : 12/4/2000
Yayınlandığı R.Gazete : Tarih : 15/4/2000 Sayı : 24021
Yayınlandığı Düstur : Terip : 5, Cilt : 39

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar

Amaç
Madde 1 - Bu Kanunun amacı organize sanayi bölgelerinin kuruluş, yapım ve işletilmesi esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Kanun, organize sanayi bölgelerinin ve bu kuruluşların oluşumuna, organlarını, işleyişini, yönetimin düzenleyen hükümler ile bunlarla ilgili kişi ve kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyen hükümleri kapsar.

Tanımlar ve kısaltmalar

Madde 3 - (Değişik: 23/10/2008-5807/1 md.)
Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı,
- b) Organize Sanayi Bölgeleri (OSB): Sanayinin uygun götülen alanlarda yapılamaması sağlamak, çarpık sanayileşme çevre sorunlarını önlemek, kentsel gelişimi yönetmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bilim teknolojilerinden yararlanmak, sanayi tesislerinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla sınırları tasdik edilmiş arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dahilinde gerekli idari, sosyal ve teknik altyapı alanları ile küçük imalat ve tamirat, ticaret, eğitim ve sağlık alanları, teknoloji geliştirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşan ve bu Kanun hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretim bölgelerini,
- c) Otlaklı sınır: Yer seçimi sonucunda sınırları tasdik edilmiş OSB alanlarıyla birtakım, OSB'nin faaliyetleri için zorunlu olan ve Bakanlığın uygun gördüğü teknik altyapılara ilişkin tesis ve bağlantı hatları ile teknik donatı alanlarının yer aldığı OSB dışındaki alanları,
- d) İhtisab OSB: Aynı sektörde grubunda ve bu sektöre grubunda dahil alt sektörlerde faaliyet gösteren tesislerin yer aldığı OSB ile ilgili amaçla kurulmuş OSB'yi,
- e) Organize Sanayi Bölgeleri Yatırım Kanunu (OSBÜK): OSB'lerin kendi alanlarında yardımlaşmaları ve ortak sorunlarını çözüme kavuşturmaları için oluşturulan OSB Yatırım Kanunu.

kurulan ticaret ve sanayi odaları / sanayi odaları veya ticaret odaları ile yerel yönetimler tarafından karşılanmıştır.

İLK OSB YASASI NE ZAMAN ÇIKTI?

OSB'lerin hızla çoğalması, ülkenin ekonomik yelpazesinde öneminin giderek artması ve OSB'lerin tüzel kişilikten yoksun olması sebebiyle pek çok hukuki sorunların meydana gelmesi yeni bir yasal düzenlemeyi zorunlu hale getirmiştir. Uzun süren araştırma ve çalışmalar sonucu 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu 12.04.2000 tarihinde TBMM'de kabul edilmiş ve 15.04.2000 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanun gereğince hazırlanması gereken "Organize Sanayi Bölgeleri Yer Seçimi Yönetmeliği" 21.05.2001 - 24408 ve "Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği" 01.04.2002 - 24713 tarih ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

OSB'LERİN KURULUŞU VE TARİHSEL SÜRECİ

Mevcut OSB yasasına göre beş ayrı statüde OSB bulunmaktadır. Farklı sektörlerde faaliyet gösteren tesislerin yer aldığı KARMA OSB, Aynı sektör grubunda ve bu sektör grubuna dahil alt sektörlerde faaliyet gösteren tesislerin yer aldığı İHTİSAS OSB, Gerçek kişiler veya Tüzel kişilerce kendi mülkleri üzerine kuracakları ÖZEL OSB, Tarım sektöründe faaliyet göstermek amacı ile kurulan ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren TARIMA DAYALI İHTİSAS OSB (TDİ), Uzun yıllar önce çeşitli sebeplerle bir arada oluşarak faaliyet gösteren sanayi tesislerinin bulunduğu alanın OSB'ye dönüştürülmesi amacıyla kurulan ISLAH OSB,

Ayrıca, genel idare giderleri için Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan kredi kullanan OSB'ler ve Kredi Kullanmayan OSB'lerde diye de OSB'ler tanımlanırlar.

BAKANLIĞIN OSB'LER ÜZERİNDEKİ YETKİSİ

OSB'lerin kuruluş ve işleyişinden yetkili ve sorumlu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın OSB'ler üzerindeki görev ve yetkileri;

Yer seçimini yönetmek ve oy birliği ile seçilen yeri OSB alanı olarak tasdik ve ilan etmek, OSB'nin kuruluşunu onaylayarak tüzel kişilik vermek, İmar planı ve altyapı projelerini tasdik etmek, Kamulaştırma taleplerini inceleyerek "Kamu Yararı Kararı" nı vermek, Kredi talebi uygun görülen OSB'leri kredilendirmek, Gerekli gördüğü hallerde veya şikâyet üzerine OSB'lerin her türlü hesap ve işlemlerini denetlemek ve gerekli tedbirleri almak,

OSB'LERİN GÖREV VE YETKİSİ

OSB tüzel kişiliklerinin çok sayıdaki görevleri arasından önemli olan bazıları;

OSB tüzel kişiliğinin görev ve yetkileri kendi bütçesi ve gelir kaynakları ile (kullanılan kredi de faizi ile birlikte geri ödenmektedir); imar planları ve altyapı projelerini yaparak inşasını tamamlamak, gerekli olan her türlü altyapı ve sosyal tesisleri yapmak ve işletmek, "TEK

DURAK OFİS" mantığı ile OSB' de faaliyet gösteren sanayicilerin her türlü izin, ruhsat ve bürokratik işlemlerini kaynağında sonuçlandırmak şeklinde özetlenebilir.

Türkiye'de ve OSB'lerde arsa tahsisi yapılan sanayiciler, arsa satış borçlarını ödemeleri ve sınaî tesisi tamamlayarak üretime geçmeleri halinde arsanın tapusunu alarak mülk sahibi olabildikleri gibi bu mülk mirasçılarına da intikal etmektedir. Ancak, mülkiyeti kime ait olursa olsun OSB sınırları içerisindeki parsellerde sınaî faaliyet gösterilmesi zorunluluğu vardır. Mülkiyet devrinde sonra bu durumun korunması için çeşitli düzenlemeler ve uygulamalar mevcuttur.

OSB'LERİN TÜZEL KİŞİLİĞİ

Müteşebbis Heyet: Müteşebbis heyet, OSB'nin en üst karar organıdır. Bakanlık tarafından yer seçimi kesinleştirilen OSB'nin oluşumuna katılan kurum ve kuruluşların yetkili organları mensupları arasından tespit edilecek 15 asil ve 15 yedek üyeden oluşur. OSB'nin oluşumuna katılan kurum ve kuruluşları müteşebbis heyette temsil edecek üye sayısı, katılım oranları dikkate alınarak kuruluş protokolünde belirlenir.

Genel Kurul: OSB'deki kurulacak toplam işletme sayısının 2/3 ünün üretime geçtiğinin, işyeri açma izni ibraz etmek sureti ile belgelenmesi veya Bakanlık kredisi kullanan OSB'nin kredi borcunun ödendiğinin belgelenmesi ile genel kurulun oluşum süreci başlar ve genel kurulun toplanarak yönetim ve denetim kurulu üyelerini seçmesiyle müteşebbis heyetin görev süresi sona erer.

OSB devam ettiği sürece OSB'nin yönetimi en yüksek karar organı olan Genel Kurul tarafından yapılır. Genel Kurul her yıl arsa tahsisi yapılan her firmanın bir temsilcisinden oluşur ve yılda bir defa toplanır.

Türkiye' de, şu anda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından sicil numarası verilerek tüzel kişilik kazanmış 295 OSB ve yine aynı kanunla "OSB'lerin kendi aralarında yardımlaşmaları ve ortak sorunlarını çözüme kavuşturmalarını sağlamak üzere" kurulmuş tek yasal OSB Üst Kuruluşu mevcuttur. ‘

GEBZE, DİLOVASI, ÇAYIROVA, DARICA ÇEVRESİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

GEBZE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Gebze Organize Sanayi Bölgesi Şahabettin
Bilgisu Cad. No:605 Gebze/Kocaeli
Kuruluş Yılı : 1986
Telefon : +90 (262) 648 48 48
Web Adresi : www.gosb.com.tr
E-Posta : info@gosb.com.tr

KOCAELİ GEBZE V. (KİMYA) İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Şafak Türkay Cad. No:2 Dilovası /Kocaeli
Kuruluş Yılı : 1999
Telefon : +90 (262) 754 07 77
Web Adresi : www.gebkim.org.tr
E-Posta : gebkim@gebkim.org.tr

KOCAELİ GEBZE GÜZELLER ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

İnönü Mah. Balçık Yolu Üzeri Gebze Kocaeli
Kuruluş Yılı : 2001
Telefon : +90 (262) 751 21 50
Web Adresi : www.ggosb.com.tr
E-Posta : info@ggosb.com.tr

TOSB OTOMOTİV YAN SANAYİ İHTİSAS

TOSB Organize Sanayi Bölgesi 1.Cadde
No:10 Çayıröva / Kocaeli
Kuruluş Yılı : 1992
Telefon : +90 (262) 679 10 00
Web Adresi : www.tosb.com.tr
E-Posta : info@tosb.com.tr

KOCAELİ GEBZE DİLOVASI ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

1. Kısım Tuna Caddesi No: 4 Dilovası / Kocaeli
Kuruluş Yılı : 2002
Telefon : +90 (262) 754 91 68
Web Adresi : www.dosb.com.tr
E-Posta : info@dosb.com.tr

KOCAELİ DİLOVASI (KÖSELER) İSLAH

Köseler Mah. 3. Cad. No:17 Dilovası Kocaeli
Kuruluş Yılı :2016

KOCAELİ GEBZE KÖMÜRCÜLER İHTİSAS

Kocaeli Gebze Kömürcüler İhtisas Organize
Sanayi Bölgesi Refik Oral Caddesi No : 11
DİLOVASI - KOCAELİ
Kuruluş Yılı : 2003
Telefon : +90 (262) 754 11 11
Web Adresi : www.komurosb.org.tr
E-Posta : info@komurosb.org.tr

KOCAELİ - GEBZE VI.(İMES) MAKİNA İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

İmes Yönetim Merkezi Binası E Blok 504
Sokak Kat:2/2 Y.Dudullu Ümraniye/İstanbul
Kuruluş Yılı : 2006
Telefon : +90 (216) 466 87 40
Web Adresi : www.imesosb.org
E-Posta : info@imesosb.org

KOCAELİ GEBZE PLASTİKÇİLER ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

İnönü Mah. Balçık Köyü Yolu Üzeri Gebze /Kocaeli
Kuruluş Yılı : 2001
Telefon : +90 (262) 751 10 33
Web Adresi : www.geposb.com.tr
E-Posta : geposb@geposb.com.tr

MAKİNE İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Makine İhtisas OSB 6. Cadde No:8 (41455)
Demirciler Mahallesi, Dilovası / KOCAELİ
Kuruluş Yılı : 2001
Telefon : +90 (262) 722 90 22
Web Adresi : www.makineosb.org.tr
E-Posta : info@makineosb.org.tr

ÇİMENTO SANAYİİ: Arslan ve Eskihisar Çimento Fabrikaları

Osmanlı'da, değişen mimari tarzlar ve inşaat teknikleriyle birlikte 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yapı inşaatlarında ilk aşamada bağlayıcı madde olarak kullanılmaya başlanan çimento, yüzyılın son çeyreğinde yapılarda beton kullanımına geçişle birlikte daha çok tüketilmeye başlanmıştır. 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başlarında imparatorluğun liman şehirlerindeki gelişmeler ve nüfus artışı, inşaat sektörüne bir canlılık getirmekteydi. Bunun yanı sıra, İstanbul'daki büyük yangınların verdiği zararlar nedeniyle kâğır yapıların imar yönetmelikleriyle teşvik edilmeye başlanması da yapılarda çimento kullanımını artıran bir unsur olmuştur. Bu ortamda hızla artan çimento ihtiyacı başlangıçta tamamen ithalat yoluyla karşılanmaktaydı.

Çimento sektörünün hızla büyüme aşamasında olduğu bu zaman diliminde ilk çimento şirketi (Linardos) 1906 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Çimento üretimi amacıyla kurulan ilk şirket ise, Danimarka menşeli bir firma tarafından 1910 yılında kurulan ve kurucuları Rum asıllı Osmanlı vatandaşları olan (Memalik-i Osmaniyye'de Suni Çimento ve Hidrolik Kireç İmaline Mahsus) Arslan Osmanlı Anonim Şirketi'dir. Şirketin aynı zamanda Türkiye'nin ilk çimento üretimini gerçekleştiren fabrikası olan üretim yeri bugünkü Kocaeli sınırları içinde kalan Darıca Taşlıman mevkiidir. Bu ilk çimento fabrikası girişimini, 1911 yılında bir Alman şirketi tarafından Eskihisar'da 'Eskihisar Suni Portland Çimentoları ve Su Kireci Anonim Şirketi'nin kurulması ve üretime geçmesi izlemiştir. Söz konusu yerli fabrikaların üretim hacminin ihtiyacı karşılamakta yetersiz kaldığı ve talebin önemli kısmının ithal çimento ile karşılandığı bu yıllarda Hükümet de yerli sanayiye korumak amacıyla her türlü resmi ortaklık sözleşmesinde bu şirketlerin ürettiği çimentonun kullanılmasını öngörmüştür. Bu iki fabrikanın ürettiği

çimentonun çok rağbet görmesi üzerine, açılışlarından çok kısa bir süre sonra genişleme yatırımlarına gidiyorlar.

Fabrikaların üretime geçtiği yıldan itibaren yerli çimento üretimi Eskihisar Çimento Fabrikası'nın üretimi durdurduğu 1915 yılından, fabrikanın Harbiye Nezareti tarafından kiralanarak yeniden faaliyete geçtiği 1916 yılına kadarki 1 yıl hariç olmak üzere 1919 yılına kadar genel olarak artış göstermiştir. Harbiye Nezareti I. Dünya Savaşı'nın ağır koşullarının hüküm sürdüğü 1916-1918 yılları arasında her iki fabrikayı da kiralamış, ancak fabrikanın Harbiye Nezareti tarafından işletildiği bu dönemde fabrika donanımı büyük zarar görmüştür. Buna mütareke ve milli mücadele yıllarının ağır koşulları da eklenince, Eskihisar Çimento Şirketi 1919'da iflas etmiş, Arslan Çimento ise güçlü finansman yapısının da verdiği imkânla üretimini kısarak ve giderlerini azaltarak ayakta kalmayı başarmıştır. Bu gelişmelerin doğal bir sonucu olarak 1919 - 1923 arasında yerli üretimde hızlı bir düşüş eğilimi gözlenmiştir. Dönemin ağır şartları nedeniyle devletin yardım etme imkânı bulamamasının da etkisiyle bu yıllarda yerli çimento sanayii bir gelişme gösterememiştir.

Mütareke döneminin ağır koşulları altında Osmanlı sanayinin çok zor günler geçirdiği sırada biri iflas eden diğeri ise faaliyetleri zaman zaman durma noktasına gelen bu iki şirket, 19 Aralık 1919'da imzaladıkları sözleşme ile her iki şirketin de bütün taşınır ve taşınmazlarını ve borçlarını tek bir çatı altında birleştirecek yeni bir şirket kurulması sürecini başlatmış, nihayetinde 9 Ekim 1920 tarihinde bu şirket birleşmesi (Arslan ve Eskihisar Müttehit Çimento ve Su Kireci Fabrikaları Anonim Şirketi) resmîyet kazanmıştır.

SONUÇ OLARAK

Sahip olduğu stratejik konumu dolayısıyla tarih boyunca iktisadi açıdan hep önemli bir bölge olan Kocaeli coğrafyasında gemicilik ve ağaç sanayii ile başlayan ve gelişen sınaî faaliyetler, 19. yüzyılın 2. çeyreğinden itibaren Osmanlı'daki sanayileşme hamlelerinin birer parçası olarak İzmit ve civarında kurulan mensucat fabrikaları ile yeni bir aşamaya varmıştır. Sanayi devrimini kaçıran ancak bunun etkilerine maruz kaldıktan sonra gecikmeli de olsa sanayileşmeyi ısrarlı bir amaç olarak benimseyen Osmanlılar, uluslararası rekabetin yıkıcı baskısı altında yaşanan birçok başarısız girişime rağmen bu hedeften vazgeçmemiştir.

19. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren başlatılan kapsamlı sanayi yatırımları, yüzyılın son çeyreği itibarıyla imparatorluğun yeni koşullara intibakını mümkün kılacak düzeye ulaşabilmiştir. Devletin mali açıdan sıkıntı içinde olduğu bu dönemde yatırımların finansmanı önemli ölçüde yabancı sermaye ile sağlanmış, eğitim ve altyapı yatırımlarıyla desteklenen planlı bir sanayileşme sürecine girilmiştir. Kuşkusuz söz konusu olan, üretimde kullanılan makinelerin de imal edilebildiği topyekûn bir sınaî kalkınma değil, sanayileşmenin getirdiği yeni üretim biçimlerine intibak şeklinde bir başarıdır. Ancak imparatorluğun duraklama döneminde yaşanan ve Mehmet Genç'in ifadesiyle, dünya tarihinin ziraat devriminden sonraki 10.000 yıllık dönemde benzeri olmayan bir yenilik olan sanayi devriminin getirdiği yeni koşullara, yüzyıllardır uygulanan ve devlet ve toplum kimliğinin bir parçası haline gelen iktisadi sistemini dönüştürerek sağlanan bu uyum değerli kabul edilmelidir. Ancak sanayileşme çabalarına ilişkin süreç bu istikamette sürdürülemez, İttihatçıların I. Dünya Savaşı'na dâhil olma kararının getirdiği yıkım, diğer birçok alanda olduğu gibi sanayileşme konusunda da o zamana kadar sağlanan kazanımların çok önemli kısmını yıkıma uğratmıştır.

Sahip olduğu gemi yapımına elverişli orman zenginliği sayesinde antik çağdan itibaren bir tersane ve gemicilik sanayii merkezi olan Kocaeli coğrafyası, gerek zamanla orman varlıklarının azalması gerekse teknolojik ilerlemeler sonucu ahşap gemilere olan ilginin azalması neticesinde 19. yüzyılın sonlarından itibaren bu niteliğini kaybetmiştir. Ancak şehrin sınaî önemi sona ermemiş, 1830'lı yıllardan itibaren tekstil sektörüne dönük olarak İzmit ve çevresinde kurulan ve zamanla genişletilen dev-

let fabrikaları sayesinde kent sanayisi bir başka evreye girmiştir.

Kocaeli'nin bu yıllarda dokuma sektöründeki sanayileşme süreci, imparatorluğun 19. yüzyıldaki sanayileşme çabalarının en başarılı örneklerinden birini temsil etmektedir. Bu çabaların erken birer numunesi olarak Sultan Abdülmecid döneminde tekstil sanayii alanında İzmit ve civarında yapılan yatırımlar, o dönem için İzmit'i pamuklu, yünlü ve ipekli dokuma sanayii açısından önemli şehirlerden biri haline getirmiştir. Bu fabrikalar, aynı dönemde kurulan ve kısa sürede faaliyetlerine son verilen birçok fabrikadan farklı olarak oldukça uzun ömürlü olmuş, bir kısmı faaliyetlerini Cumhuriyet döneminde de sürdürmeye devam etmiştir. Oldukça modern teknolojilerle donatılarak kurulan ve faaliyete geçtikten kısa bir süre sonra kapasite artışı ve genişleme yatırımlarına konu olan bu müesseseler, uluslararası sergilerde büyük beğeni toplayan mamülleriyle Kocaeli'nin sanayileşmesinin öncü kuruluşları olmuştur. 19. yüzyıl sonu itibarıyla Hereke Fabrika-i Hümayunu'nda üretilen halılar, halıcılıkta bir ekol oluşturan özgün tarzıyla dünya çapında prestijli bir markaya dönüşmüş, Kocaeli sanayii daha o dönemde bir dünya markası oluşturarak önemli bir başarı sağlamıştır.

Dokuma sanayiine dönük yatırımlardan sonra, imparatorluğun son dönemlerine doğru 1910 ve 1911 yıllarında bugünkü Kocaeli sınırları içinde tesis edilen imparatorluğun ilk çimento fabrikaları da, sınaî varlık çeşitliliğinin artmasını sağlayarak şehrin sanayileşme sürecine katkı yapmıştır.

Dünya Savaşı ve sonrasındaki işgal yıllarında bazarı yıkıma uğramış olsa da, 19. yüzyıldaki sanayi atılımı kapsamında bugünkü Kocaeli sınırları dâhilinde kurulan bu fabrikaların bir kısmının Cumhuriyet dönemine de intikal edebilmiş olması, Kocaeli'nin sonraki yıllarda bir sanayi merkezine dönüşmesinin ilk adımı sayılabilir. Anadolu'daki büyük ölçekli modern sanayi varlıklarının ilk örneklerinden olan bu fabrikaların, erken Cumhuriyet döneminde Kocaeli'nin bir sanayi bölgesi namzedi olarak değerlendirilmesinde ve yatırım yeri tercihleri hususunda şehre avantaj sağladığı düşünülmektedir.

ISBN 978-605-64513-5-5

9 786056 451355

